

מדינת ישראל

משרד הממשלה

הת"ש בניה, מקלאות
נח"ל

משרד

מ"ק 43/11

נח"ל - יחידת מ"ק בניה, מקלאות

4.92 - 9.88

מס' תיק מקורי

שם תיק: יועץ ראש-הממשלה לענייני התשובות מ. דקל-
התשובות, בניה, מקלאות - נח"ל

7468/9-ג

מוזה פיוז

מוזה פריט 000wz6a

כתובת 2-107-11-6-1

11/12/2017

תאריך הדפסה

מחלקה

גרעין "מעלה יהודה"

כ"ג ניסן תשנ"ב
26.4.92

לכבוד
מר מיכאל דקל
עוזר ראש הממשלה לענייני התישבות
משרד ראש הממשלה
ירושלים

א.נ.מ.

הנדון: איזרוח היאחזות נח"ל גבעות - גרעין "מעלה יהודה".

גרעין "מעלה יהודה" מבקש להקים ישוב קהילתי בהיאחזות נח"ל גבעות.

הגרעין, שהחל להתגבש לפני כשנה, מונה כיום 14 משפחות צעירות, מהציבור הדתי לאומי וקשור לתנועת ההתישבות - "אמנה". מידי שבועיים מתקיימות פגישות הגרעין בהן מעוצבת דרכנו בכל הקשור להקמת הישוב.

קיום המנחים אותנו בהקמת הישוב:

1. גיבוש חברה הנוהגת עפ"י ערכי היהדות הדתית לאומית: בעבודת ה', בחיי מוסר וכבוד הדדי, וחינוך הדור הבא לאותם ערכים.
2. שמירה על תחום חיי הפרט בניהול חייו.
3. הקניית צביון כפרי לישוב וטיפול סביבה שלווה.
4. סגנון בניה צנוע ואחיד.
5. ייזום פרויקטים חינוכיים על מנת לחרוס לחברה הישראלית.
6. עידוד יוזמות כלכליות בישוב כדי ליצור מקורות תעסוקה במקום.

מטרתנו היא לפתח בישוב חיי קהילה, יצירה ותרומה לחברה עפ"י רוח העקרונות הנ"ל.

בין אנשי הגרעין נמצאים בעלי מקצוע בחומי הבנין והחקלאות, מהנדסים, אנשי חינוך וסטודנטים בחומים שונים. הפוטנציאל היצירתי והחינוכי של הגרעין גבוה ואנו תקווה כי נזכה להגשימו במהרה.

כידוע היאחזות הנח"ל קיימת במקום כבר למעלה מ-7 שנים ועדיין לא אוזרחה. חשיבות המקום, הנמצא על צומת דרכים בין גוש עציון לשפלה ולירושלים, ברורה, ותחרום לחיזוק ההתישבות היהודית מסביב לירושלים. אנו מבקשים, על כן מכב' לסייע בידינו בהקמת הישוב בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

מזכירות גרעין "מעלה יהודה"

מצו"ב: רשימת חברי הגרעין.

לכבוד

מר מיכאל דקל

יועץ ראש הממשלה להתיישבות

משרד ראש הממשלה

ירושלים

הנדון: יום עיון - בית"ר והנח"ל

בית"ר מארגנת יום עיון בשיתוף עם אגף הנוער והנח"ל
ופיקוד הנח"ל.

אני מבקש ממך באותו יום להעביר את הצעותיך בעיקר
בנושא "איך אני רואה את הנח"ל ובית"ר בתוכו".

בתקווה לתשובה חיובית.

בברכת תל חי,

שמחה פלבר
מח' הנח"ל

העתק: הרצל מקוב - ראש ההנהגה העולמית
לוטה: תוכנית יום העיון

תאריך ו' כחשון תשנ"ב
15 אוקטובר 1991

לכבוד	לכבוד
מר אלי כהן	תא"ל מנחם זטורסקי
ראש אגף הנוער והנח"ל	מפקד הנח"ל
משרד הבטחון	פיקוד הנח"ל
הקדיה	ד.פ. 02150
תל - אביב	צ.ה.ל.

הנדון: יום עיון - בית"ר ונח"ל

כשנים האחרונות יש לבית"ר והתעניינות ומעורבות, אידאולוגית, ממלכתית, ומעשית הולכת וגוברת בנושא הנח"ל, אבל עדיין חסרים בישי הגופים, הנח"ל ובית"ר, הכרת הדרך הגורמת לפעמים לאי-הבנות ואפילו לעויינות.

לכן, אני מציע לקיים יום עיון, בו שני הגופים ילמדו להכיר אחד את השני ולהבין את השני. אנו מצידינו נזמין את עושי המדיניות שלנו (כ-40 איש) ואני מבקש שתואגו שהעובדים והכירים של אגף הנוער והנח"ל / קצינים בכירים של הנח"ל וכל מי שיקשר עם הנועה יהיו נוכחים.

יום העיון עתיד להערך ביום ראשון ס"ו בטבת תשנ"ב (22.12.91).
להלן התוכנית המוצעת (האישים המופיעים בתוכנית טרם הוזמנו) - אשמח לשמוע את הערותיכם.

13.30 - 14.00 התכנסות

14.00 - 14.30 מסלול הנח"ל וסרט על מסלול המסע - אל"מ דני מלר - ס.מפקד הנח"ל

14.30 - 15.00 מפלוגות הגיוס של בית"ר לנח"ל - מר שלומיק גרביץ - ר' מח' הסטודנטים כסוכנות היהודית.

15.00 - 15.15 מח' נח"ל בבית"ר - עקרונות ועובדות - שמחה פלבר - רמ"ח נח"ל בבית"ר.

15.15 - 15.25 הנח"ל ותנועת הנוער - דליה ינקו - ראש ההנהגה הארצית בבית"ר

15.25 - 15.35 הנח"ל ומשקי חרות-בית"ר - חיים אבנדרם - מנכ"ל משקי חרות-בית"ר

15.35 - 15.45 הנח"ל ובית"ר בעיירות פיתוח וביושבים קהילתיים - יזהר גינדל -

ראש המרכז להכוונה לערי פיתוח.

15.45 - 15.55 נח"ל בית"ר - יערי הגשמה - מר מתי דרובלס - ראש מח' ההתיישבות

כסוכנות היהודית

2/...

תל-אביב רח' המלך דוד 38 • ת.ד. 23038 • טל 274101, 2630446

האריך

הפסקה

16.15 - 16.25 - איך אני רואה את הנוח"ל ובית"ר בתוכו - מר מיכאל דקל -

יועץ ראש הממשלה להתיישבות.

16.25 - 16.35 - משרד הבטחון והנוח"ל - מר מנחם (מוקה) כהן - עוזר שרהב"ט להתיישבות

16.35 - 16.45 - השולבות בית"ר במסלול הנוח"ל - תא"ל מנחם זטורסקי - מפקד הנוח"ל

16.45 - 16.55 - גרעיני בית"ר מול יערי האגף - מר אלי כהן - ראש אגף הנוער והנוח"ל

16.55 - 17.10 - יערי ההגשמה של בית"ר בנוח"ל - הרצל מקוב - ראש ההנהגה העולמית בבית"ר

17.10 - 17.40 - מר משה ארנס - שר הבטחון

הפסקה

18.00 - 20.00 - פאנל עם המשתתפים

בכ"מ,

שמחה פלבר
מחי הנוח"ל

מדינת ישראל
משרד הבטחון

לשכת סגן שר הבטחון

לכבוד שר הביטחון

אדוני,

בשאלת ההתייחסות לנושאי הנח"ל, הדיון הוא בשני מישורים. המישור העקרוני והמישור המעשי.

המישור העקרוני

השאלה העקרונית מתמקדת בסוגיה, האם צה"ל כזרוע צבאית אשר תפקידה לדאוג לענייני הביטחון, צריכה לטפל בנושאים לאומיים שאינם קשורים במישורין לביטחון.

התשובה במישור העקרוני: היא חיובית, מדינה בהתהוותה, אשר לפניה משימות לאומיות שמסגרת אזרחית תהיה פחות יעילה ופחות תפקודית ולא תוכל לתת מענה נכון למשימה הזאת, מותר ואפשר להטיל זאת על מסגרות אחרות. במיוחד על מסגרת צבאית - קרי צה"ל. אחת המשימות אשר עמדו בפני מדינת ישראל בשנות ה-50 הייתה ההתיישבות בכל חלקי הארץ, ועל בסיס המסורת של השלוב בין התיישבות וביטחון, הובילו להקמת הנח"ל.

ההשכלה הפורמלית יסודית שמקנה צה"ל למגויסים אשר לא הצליחו להשלים רמת השכלה סבירה לפני גיוסם והחנוך, משחלבים בחפיסה העקרונית הנ"ל כפי שהתמסדה בסוף שנות ה-50.

הקמת מסגרת ה"מקאס" לטפוח מגויסים הזקוקים לטיפול במסגרות חנוכיות מיוחדת הוא המשך החפיסה הזאת, גם אם לא מוצהרת. אולם עובדתית קיימת. מסגרת שהיקמו ב-81-1980.

מדינת ישראל
משרד הבטחון

- 2 -

לשכת סגן שר הבטחון

המישור המעשי

השאלה המעשית האם שירותים אזרחיים אשר הצבא מקנה למדינה, לחברה או לחיילים, שאינם חלק אינטגרלי לשירות הצבאי נבדקים ונבחנים על רצף של זמן, האם הגדרתם עדין תקפה.

לדוגמא: בחשובתי להצעה לסדר היום בכנסת שהועלתה ע"י ח"כ רפאל איתן בנושא "מקאם" נאמר: "יש כיום פחות מגויסים לצה"ל הזקוקים לשרותי "מקאם" וכתוצאה מכך השנויים האופרטיביים בהתאם"...

אותה השאלה נשאלת לגבי הנח"ל. האם משימות ההתישבות ב- 1987 זהות, דומות או קרובות בתנאים כפי שהמדינה הגדירהם בשנות ה- 750?

מדינת ישראל
משרד הבטחון

- 3 -

לשכת סגן שר הבטחון

ההתייחסות למסגרת הצבאית

"המחיר" הנדרש מצה"ל למען קיום ותפעול מסגרת הנח"ל:

- א. מחנודב לנח"ל משרת 40 חודשי שרות (חקופה רגילה של 36 חודשים + 4 חודשים החנדבות).
התפלגות השרות:
א. 24 חודשי שרות במסגרת הצבאית. טירונות, חקפוקה מבצעית: גודד 50 וכו'...
ב. 6 חודשים בהאחזות.
ג. 4 + 6 חודשי שלי"ת.
- ב. חלק ניכר ממחנודבי הנח"ל הם עתודת פקוד. כללי הנח"ל מאפשרים לצבא להפנות לפקוד רק % מוגדר ונמוך מתוך כלל האוכלוסיה.
- ג. 10% מכל גרעין מקבל שנה חלי"ת לעבודה בתנועת הנוער. 6 חודשים על חשבון השרות הצבאי, 6 חודשים ע"ח שלי"ת.
- ד. מבחן "הנזק לכאורה" במישור הצבאי, צריך להעשות כאשר נלקחו בחשבון סעיפים א' ; ב' ; וג' ובמבחן השוואה לרמה הממוצעת למגויסים ליחידות מובחרות ולא דוקא לרמה הממוצעת של כלל המגויסים, וזאת על בסיס הנתונים של מגויסי הנח"ל כגון קבי"א ; דפ"ר וקרטריונים אחרים לו שרת ; 36 חודשים במסגרות צבאיות.
- ה. אחת התרומות החיוביות היא הגיבוש גרעיני נח"ל באים לצבא בקבוצות מגובשות ו"משבר" הקליטה פחותים מאשר למגויסים אחרים דבר המקל בצורה מהותית על צה"ל.

4/...

היום ה-10/10/71

בג"ד הנח"ל
מג"ד הנח"ל והנח"ל במשרד הבטחון

המשימות החלוציות - התישבותיות - החקלאית של הנח"ל

מאז הקמת הנח"ל ועד תחילת שנות ה-80, החקופה אשר הנח"ל הקים מספר רב של ישובים, חלו שנויים מהותיים בנושא של הגשמה במסגרת הקמת ישובים חקלאים חדשים.

מדינת ישראל הגיעה לידי רוויה ביצור החקלאי, לשווק מקומי וליצוא. הגדלת היצור החקלאי, אשר מלווה במשברי שווק, אינו מביא תועלת לחקלאי המתיישב ולא לכלכלה הלאומית.

ב- 1981 נקבעה מדיניות ע"י משרד החקלאות לאמר: אין להקים ישובים חקלאים חדשים נוספים וזאת מפני שמערכת השווק אינה מסוגלת לקלוט את כל התוצר החקלאי הקיים. מדיניות אשר הביאה לויכוח נוקב עם המחלקה להתישבות של ההסתדרות הציונית - הסוכנות היהודית, אולם במשך הזמן גם המחלקה להתישבות השלימה עם מדיניות זו. כל זאת למעט מקומות יחודיים אשר הקמתם הוא צורך צבאי - בטחוני ואמצעי יצור זמינים, אשר אינם מתחרים ביצור הקיים, ונמצאים בהישג יד.

"ועדת רביד" אשר בדקה את נושא המצב בחקלאות המליצה, וועדת הכספים של הכנסת קבלה את הצעתה, להקטין את מספר היחידות החקלאיות ב- 2,400 - 3,000 יחידות.

עובדות אלו מצביעות בעליל שאין צורך לאומי בהקמת ישובים חקלאים נוספים.

בגלל בעיות של חוסר מקומות חקסוקה כלכליים בישובים החדשים, חלק נכר מגרעיני הנח"ל משרתים את השלב של שליית בישובים וחקיקים ומבוססים. יתרה מזאת לא רבים נשארים כחברים באותם הישובים. גם אם כן אלו לא העקרונו שהתווה לעצמו הנח"ל.

הצעות

הנח"ל ימשיך לבצע משימות לאומיות על-פי מדיניות הממשלה.
כדי שחיה הצדקה עניינית והסכמה צבורית להמשך פעילות הנח"ל, יש להגדיר מחדש ולקבוע את המטרות, היעדים והתכנים של הנח"ל.

א. 1) הנח"ל ימשיך להקים ישובים במקומות מרוחקים: בגליל, בערבה, בבקעת הירדן ובמקומות אחרים כפי שהממשלה תגדיר אותם כאזורי מטרות.

2) הישובים יהיו בנויים על בסיס של תעשייה, שרותים ותיירות. ישובים אלו יהיו כפח"ים, שמסגרת קולקטיבית כגון קבוץ או מושב שיתופי, היא המתאימה ביותר להקמתם.

ב. גרעיני הנח"ל ישלימו ישובים שהקמו לא מכבר או חלשים הזקוקים לחברים נוספים, והם יהיו משקי היעד שלהם, והגרעינים ישרתו בהם בחקופת השליית.
כדי להקל על הישובים מבחינה כלכלית, ייעשו הסדרי חסלום מתאימים עבור משרתי הנח"ל, הסדרים אשר בסיסם ויחור על החסלום במלואו או בחלקו.

לא יופנו גרעיני נח"ל לישובים ותיקים מבוססים.

ג. על הנח"ל להרחיב את הגרעינים העירוניים באזורי הפיתוח. המסגרות המטפלות כיום באזורי הפיתוח אינן מאורגנות דיין. אחת המשימות של אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון תהיה, לבנות מערכת ארגונית, בשיתוף עם תנועות הנוער השונות השולחות את חניכיהם לגרעינים עירוניים, כמו כן להביא את תנועות הנוער אשר חניכיהם מיועדים רק להתישבות חקלאית - כפריית לשנוי תפיסתם, כלומר לחנך להקמת גרעינים גם בישובים עירוניים.
בכדי לעודד תהליך זה יש להביא לשוויון בין גרעיני הנח"ל הרגילים ובין הגרעינים העירוניים בתנאי שרוחם והכשרתם.
יש לקבוע קריטריון אחיד של תקופת הארכת השרות בנח"ל. כיום המתגייס לנח"ל לגרעין התישבותי משרת 36 חודשים + 4 חודשים, לגרעין עירוני 36 חודשים + 12 חודשים.

מדינת ישראל
משרד הבטחון

- 6 -

לשכת סגן שר הבטחון

ד. אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון יחולק לשתי מחלקות: מחלקה לגרעינים להתישבות כפרית, ומחלקה לגרעינים עירוניים.

סיכום

- א. מדינת ישראל זקוקה לנח"ל לביצוע משימות לאומיות.
- ב. על הממשלה/מערכת הביטחון, להגדיר מחדש את מטרותיו חפקידיו ויעודיו של הנח"ל.
- ג. אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון, יתארגן כגורם מוביל בחנועות הנוער ובגדנ"ע לארגון גרעיני הנח"ל העירוניים, נושא אשר כיום אינו עומד במרכז ההתענינות.

תאריך כ' טבת תש"ן
17 ינו' 1990

לכבוד

מר מרדכי אילת

ראש אגף הנוער והנח"ל

משרד הבטחון

הקריה

חל - אביב

..א.נ.

הנדון: גולעין נח"ל לחברון צ"ד - צ"ה
מכתב מחאריך 25.12.89

כחגובה למכתב:

1. חברון מוגדרת כעיר פיתוח ע"י ממשלת ישראל, לכן, אבקש לדאוג שהיא תהיה רשומה כך גם במשרד הבטחון.
2. אם כך הדבר, והיות והנח"ל מגשים מסלול לעיירות פיתוח, אבקש לרשום את הגרעין במסלול הנ"ל או לחילופין במסלול רגיל, היות שועד מתיישבי חברון יקיים כל מה שנדרש ממשק.
3. אני סבור, שמטרת פרקי השל"ת השונים בשירות הנח"ל היא לשרת את המדינה המשימות לאומיות הקשורות בעיקר בתחום ההתיישבותי ולכן עיני לא צרה בשירות בקיבוצים. לפי אותו עיקרון, אבקשם לא לשים מכשולים מיותרים במשימות הלאומיות הקשורות בהתיישבות של חלק מכובד של הציבור. אשר החיישם באיזורים הנ"ל בהתאם להחלטות הממשלה.
4. לכן, אבקש לשקול שוב את פנייתנו.

בכבוד רב,

שמחה פלבר
מח' הנח"ל

העמק: מיכאל דקל - יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות
נחן הראל - ראש תחום הנח"ל

הנח"ל זורם לאט

מאת דן סגיר

בראשית העשור התמישי לקיומו סוכל הנח"ל ממשיכו תרמית וממספר מתגייסים הולך פוחת. בצה"ל מתכננים שינוי במבנה המסלול על מנת להתאימו לצרכים הביטחוניים של היום. השנה יגויסו גרעינים מספר של הקיבוץ הארצי למסלול שירות שונה לחלוטין

גרעין נח"ל בעבודה בחיאחוות "אשכולות". מיתוס המצליחות הכלכלית פוגם באידיאליזם הצעיר והנח"ל

השלב העוברי של "גבעות"

לי של הסקרה הציג חברי ההאחוות מאון חיובי בה משה ורשי עבודתו הוחל של 48,406 ש"ח, כך שה"ל מורה המנוצעת ליום עבודה לחבר היא 15.9 ש"ח. לפי עלה מ-60% מהכנסות אלה הסתכרו חברי ההאחוות מעבודות חזק במסעים ובמקורות אחרות בישובי הגוש סביבם.

אלים הוצאות שמוכרות בר"ח הן רק הוצאות בענפים השונים. בפועל ההאחוות מתחזקת כמעט לחלוטין על ידי החשיבה להתיישבות של המוכנות, גדול ומשדר הביטחון, מבחינה זו רחוק מאוד היישוב העוברי מרית של עצמאות כלכלית.

מבקשים, את אחת מנקודות החיכוך החשובות בין המערך סת החברתית לצבאית בישראל. אגנט צריכים לחשוב קרינה, אך מקימים צבא בלתי כוז שיתלכ במגמות

הרעיון הבסיסי של הנח"ל מיסד הראשונים, שהאחוות היא "השלב העוברי" של קיבוץ או משק שיתופי, בא לידי ביטוי מלא בחיאחוות נח"ל "גבעות" של הקיבוץ הרתי באזור גוש עציון. ההאחוות ששר בת ממסר ליישובי הגוש והקמה בשנת 1984 וכבר יש כמעט הכל, אבל בקטן, מספר חברי ההאחוות, שעומדת בפני איוח בעור שנה, הוא 67 ושיוון בין גנים ובנות, אולם נכון לעתה רק 11 מחברי הגרעין המאורח הודיעו שהם סוקלים להישאר ביישוב האורח.

בפגישת סיכום עם מספר הנח"ל ומגל הפיקוד של החיל סקר המפקד הצבאי של ההאחוות וסלולת מוכרי הגרעינים את ששת חודשי ההאחוות, המסתיימים בימים אלה. המ"ס איתמר סקר את הפעילות הצבאית של הבנים, שכללה סיור גרדות, יומי, סיור שבועי בארמות המדינה באזור, כיתת סוגנות ומערך אימונים לשמירת הכושר הצבאי. בפרק הכלכי

משנה, ישב עם מוכרי התנועות המיישבות ותנועות תנועה לברוק את השירות הנח"ל וייעודו. אלישע שפירא, הקיבוץ הארצי והנח"ל, כשיטיים

הנח"ל, כמו הרבה דברים אחרים במדינה ובצה"ל, כבר לא מה שהיה פעם. השנה מצוין החיל מלאות 40 שנה להיווסדו כקול ענות הלופה. בשנים האחרונות שרד הנח"ל במספר עמוק הנובע בעיקר מידירה מתמדת במספר הגרעינים ובני תנועה המעוניינים לשירת בצה"ל במסגרת מיוחדת זו.

"אם נמשיך לפעול במתכונת הנוכחית ולא נבחנו שינויים, תוך זמן קצר תעמוד על הפרק שאלת עצם קיומו של הנח"ל", מזהיר אלישע שפירא, מוכרי הקיבוץ הארצי, בהתבטאות הרופה יחסית לטרטים הקרובים לנח"ל. דברים אחרים בצה"ל ומחוצה לו חורים הרבה יותר, מחשש שיעידו מתרומתם קצינים בצבא המתנגדים לנח"ל, או "גורמים פוליטיים שתמיד ישמחו לנגח אותו ואת התנועות המיישבות".

מנתנים של אגף הנער והנח"ל שבמסדר הביטחון עולה שיש ידירה משמעותית במספר המתגייסים לנח"ל בין השנים 1984-1986.

השנה (גיוס בספטמבר) מקווים לעצירה בידירה, התייבבות על מספר המתגייסים שהיה בשנה שעברה ואפילו עלייה של כ-5%. כשורה התחזתה ניתן לומר שהנח"ל היום קטן כ-30% מגודל בשנים קודמות מבי חזית מספר המתגייסים, מספר הגרעינים וההאחוות הפרוסות ברחבי הארץ.

נקודת המפנה - יום כיפור

מלחמת יום הכיפורים הייתה במידה רבה נקודת הסבר והמפנה בתולדות הנח"ל וסיום תקופת הזוהר שלו שכאה לידי ביטוי בתנופת התייבבות גדולה בשנים שלאחר מלחמת ששת הימים. הנח"ל התייבב בנקודות רבות באזורים כמו צפון סיני ופתחת רפיח, בקעת הירדן, רמת הגולן והערבה. בשנים אלה זכה החיל ללהקה הזמר הוותיקה שלו, לפופולריות רבה בציבור ובקרוב בני תנועה וחלוצי, שויםר בחדוה את שירי החלל סתבה עליהם נעמי שמר.

באמצע שנות ה-70 והפנה מירב המאמצים לשיקים והגדלת יחידות הצבא השונות וסח ארם איסחוי, שכנע והפנה לנח"ל, בשלה לשירת בייחודות צה"ל רגילות ובעיקר לשיוון. לאחר גישוון כלתי מוצלח לשלב את חיילי הנח"ל בשיוון ובחידות אחרות של צה"ל, וכן לזכות המסדר בחילוי חירי החולט בשלב מסוים להקים לנח"ל חטיבת חירי משלו. מחזורי האימון והפעילות המבצעית של חיילי החטיבה הותאמו למסלולי השירות המיוחדים של חיילי הנח"ל.

בתום התייבבות איכרז לאחר המלחמה התנועות המיישבות המסורתיות, שמוותח בעיקר עם תנועת העבר דה, את הכמורה ל"גוש אמונים", שהפך חוד זמן קצר יח סית להתנועה המיישבת הגדולה בישראל. צמצמו של הנח"ל והעברת הדגש ל"פרק הצבאי" של השירות יותר מאשר על הפרק ההתייבבותי, הוא ביטוי נוסף טאח מיני רכיבו לאוכרן ההגמוניה של תנועות ההתייבבות המסורתיות.

צריך לסגור

מה ייעודו ותפקידו של הנח"ל לטראת שנות ה-90, או שטא אין לו מקום כלל וצריך לסגור אותה המסיבים לשאלה זו, בצה"ל, במסדר הביטחון ובתנועות המיישבות אינם מופרים בעיקר. קולם של המתנגדים לעצם קיומו של הנח"ל לא נשמע ברמה בשנים האחרונות. בעיה מרכזית שהייתה לצה"ל בעבר עם הנח"ל ששאב בני נוער רבים בעלי נחוגי פיקוד והצבא "איבר" אותם בשל כך, נפתרה במידה רבה.

בשנים האחרונות אין לצבא כל בעיה למצוא צעירים רבים בעלי נחוגי קצונה לצאת לקורסי פיקוד ולאחר מכן לספר בחידות השונות.

ייתה מו, באכ"א ובמפתח'ס שמחים לבשר לאחרינה שההיצע גדול על הביקוש. הביקורת שנשמעת בצה"ל על הנח"ל בשנים האחרונות היא בעיקר על רמת חיילי החטיבת הנח"ל בהשוואה לחטיבות החירי האחרות, ובעתיד יש כוונה לערוך מספר שינויים בנושא זה.

אגנטו עדיין רואים ביייעוד ההיסטורי של הנח"ל את הייעוד המרכזי, שהיא הכשרת גרעינים להתיישבות חוד ברי שירות בצה"ל, אומר מוסקא אילת, ראש אגף הנער והנח"ל במסדר הביטחון, בעצמו כויר הנח"ל וחבר קיבוץ גניני. לזכרו, המסלולים השונים של גרעיני הנח"ל חירי ליו נבדקים כל הזמן וכאשר נכנס לתפקיד, לפני למעלה

החיים החברתיים. הנח"ל לא חייב להיות רק הכשרה הקל-אית. הוא צריך להיות הכשרה חברתית שמכוננת להתיישבות שיתופית על צורותיה השונות.

בצה"ל, מטבע הדברים, מושם הדגש על השילוב של ההתייבבות כעוד לאומי כעל מימד ביטחוני חשוב. "היום הראייה הלאומית היא שיש למדינה 'אזורי ביטחון', והם צריכים להיות מיושבים. הנח"ל הוא המכשיר המסלולי שקיים היום לקידום ההתייבבות ולפיתוחה, ודווקא בתנאים של חוסר תקציב". אומר נורם צבאי שעוסק בנושא הנח"ל.

לדעת אלישע שפירא, אם ישראל תבנה נכון את ההתייבבות במסר כחיל חלוץ של הגנה מיידית, ניתן יהיה להרוויח זמן יקר עד שיגויסו יחידות המילואים. הדרך להשיג זאת היא ארגון שונה לחלוטין של אנשי היישובים ביחידות לחומות באיכות מעולה וחה למקובל בצה"ל, ודגם אחר של הגנה מרחבית.

מיקום ההאחוות הנח"ל נקבע על ידי התנועות המיישבות בהתאם להחלטות ועדת השרים לענייני התייבבות. בנוסף להאחוות מאייש הנח"ל מספר "מאחוזים" שהם נקודה צבאית שנקבעת על ידי סד הביטחון ומסדר תיה הן צבאיות בעיקר, או שמירה על סקעות המדינה מפני עיבים. בתקופת כהונתו של אריק שרון כשר ביטחון והפכו כ-20 מאחוזים בנקודות שונות בארץ. רוב המאחוזים האלה נמטרו במהלך השנים, ועתה מחזקים על ידי הנח"ל ארבעה בלבד.

בימים אלה מחזק הנח"ל 15 האחוות/מאחוזים ככל אזורי הארץ: נח"ל אשכל - שטח השע בגליל, נמרוד ברמת הגולן, ביהרונות, רותם ומסכיות בצפון בקעת הירדן, קרדון, מל נבו, אלישע בצפון ים המלח, נחושחן, יעלון ומצפה שטים בדרום הערבה, נבעות בטוס עציון, אשכולות בדרום הר חברון, ואמיתי ובאר מילקה בגבול מצרים. בכל שנה מתארגנים 60-65 גרעיני נח"ל, המתחלקים בין התק"ם ושאר תנועות הגרעין.

הסיבות למשבר

הסיבות למשבר הנוכחי בנח"ל והידירה הגדולה במספר המתגייסים נעוצות בשלושת המרכיבים העיקריים של מסלול חיילי הנח"ל: תנועות הנער, הנח"ל והתייבבות. יותר מאשר בעבר דומה כי בשנים האחרונות מתקשות תנועות הנער השונות להציע חלופה תרבותית כוללת למציאות שבה גדלים היום בני תנועה בישראל. המרכיב השני של המשבר בנח"ל הוא שבשנים האחרונות נות יידה האטרקטיביות של החיל בעיני בני תנועה וחי דבר קשור לשני גורמים עיקריים: הפרקים השונים של ההכשרה החברתית רוסקו ופוצלו ומשכי זמן ארוכים למדי שבהם גנים ובנות של אותו הגרעין לא מסתחים ביחד, ונפגעת שלמות הגרעין.

הסיבה השנייה היא שפרק השירות הצבאי של חיילי הנח"ל, היילים וגם חיילות, מוגבל מבחינת אחריו השיי רות ומסלולי הקידום.

מעבר למשבר הכלכלי, חברתי ואידאולוגי הפוקד את התנועות ההתייבבות, אומר שפירא, בציבור הישראלי ניכר בצורה נחרצת מיתוס המצליחות הכלכלית בעיר. באורח מפתיע למדי המרוואינים השונים במתבה לא העלו את שאלת המצוקה התקציבית כטורם בעל חשיבות כלשהי. בעיית הנח"ל היא משאכי אנוש, ולא תקציבים.

יידה בהתגברות

במסגרת הפעולות שעורכים פיקוד הנח"ל והתנועות המיישבות לעצור את תהליך היידה בהתגברות לחיל, השנה יגויסו גרעינים מספר של הקיבוץ הארצי למסלול שירות שונה לחלוטין. תיסותתמים ברגם השירותי החדש ישרות בצורה רצופה בצה"ל 22 חודשים, ודמם כלוחמים תעלה לאין שור. במובן זה הם ישמחו לחילי חטיבות החירי האחרות, ומסלולי הפיקוד יהיו פתוחים בפני המת אימים והדגים בכך. חיילי נח"ל שאינם קריבים יוכלו במסלול החדש להגיע לקורסים ייעודיים, ובפני הבנות ייסתוו תפקידים רבים לשירות משמעותי יותר. במהלך הפרק הצבאי האורח יוכלו מיר פעם שבוע שיוקדשו לגיוסות חברתי וחיוני של הגרעין, במטרה לשמור על שלמותו עד לסיום תקופת השירות.

בתום התקופה יחל פרק ההתייבבות וחיליים שירצו בכך יוכלו להישאר בשירות צבאי רגיל, עד לתום שירות של 40 חודש. גישיוון יימסר שלוש שנים ואם יצליח יח"ל כן שיוחלל לאמצו ברגם החדש של מסלול שירות בחיל, בינתיים הנח"ל ודמם לא, עם פחות נח"לאים, לתוך העשור התמישי לקיומו.

מסעות להרפתקנים

טיולי קמפינג להנצחאלה, אסטרוליה, קנדה ואלסקה, של החברה משווייץ "סאן טרק", מציעים היום בישראל עליידי חבדת "אופיר טורס". טיולי הקמפינג מונצחאלה, לדוגמה, היוצאים מקאראקאס, הם מסע הרפתקני ליערות האמזונס ונחל האורינוקו, טיפוס על הרי האנדים, ביקור במפרי האני ריאנים וסיוור לאורך הדפים הקריביים.

הסיוורים מתבצעים באמצעי תחבורה כמו ג'יפים, ספינות-נהר, רפסודות ור כיבה על מסיים. הלינה במהלך הטיול היא בג'ונגלים, בנסקות או באוהלים. המחיר לטיול של 21 יום הוא 1,490 דולר בתוספת 75 דולר לשבוע עבור ארד חות בערים. המחיר כולל אירוח מלא, טיסות פנים ולינה בבתי מלון.

טיולי הקמפינג לארה"ב נערכים לתקופות של שבוע ועד 13 שבועות, במסל לולים העוברים לאורכה ורוחבה של היבשת, קנדה המערבית ואלסקה. מחירו של טיול של שלושה שבועות בארה"ב מחוץ אל חוף, עד סוף חודש אוגוסט, הוא 1,680 דולר, בתוספת 25 דולר לשבוע לקופת מזון. מחיר שלושה שבועות למערב קנדה ואלסקה הוא 1,795 דולר, בתוספת 25 דולר לשבוע לקופת מזון. במחיר כלולים רמי כניסה לאתרים, נהג'מנדרד מתלווה וציור מחנאות. הטיור לים מתקיימים במיניסוטיס המתאימים ל-12 איש.

קנדה מחוץ לחוף

חבדת "קנדיאן איירליינס אינטרנשיונל" הוציאה העונה לאור שלוש חוברות שיווק נפרדות. האחת כוללת סיורי קרקע וצמחים בישראל, השנייה – חוברת למסלולי טיור לים אינדיבידואליים במערב קנדה והשלישית – טיולים יוקרתיים ברכבות בכל רחבי קנדה. חוברות הטיולים כוללות גם הצעות לבתי מלון בקנדה במחיר רים וולים ביותר וניתן להשיג באוהד וופסי במסורדי ובסיעות ותתיירות ברי חבי הארץ.

לנוסעים המצפים לבקר ביעדים מרכזיים בקנדה ארה"ב מציעה החברה, בשיתוף אל'על, מחיר אמריקניווי במיוחד. ניתן לכלול במסעים זה טיסה מתל אביב למונטריאול, מונטרו, ונקבור, סאן פרנסיסקו, לוס אנג'לס, ניוירוק ווורה ארצו, במחיר של 1,249 דולר.

החל מחודש מאי מציעת "קנדיאן איירליינס" אל'על תוספת עסקים בקווים המפותחים לקנדה. תמורת תוספת של 349 דולר ניתן לעבור למחלקת העסקים בקו מישראל לאירופה באל'על ומסע לכל אחת מהערים הראשיות בקנדה. לדוגמה, מתליאביב לאמסטרדם שחולג ומסע למונטרו או לשפנק פורט, גרמניה המערבית ומסע לוונקובר.

ניתן היום להזמין ישירות כרטיסי טיסה במסרדי "קנדיאן איירליינס" לטי סות אל'על הישירות למונטריאול ומונטרו. במרבית המקרים ניתן לקבל אישור מיידי על התמנה. לכו ממליצה החברה להתקשר עם מסורדי. אפשר גם לשלב טיסה אל'על ישירה לקנדה ולשוב חזרה באמצעות החברה דרך אירופה.

מהשנה החלה חבדת "קנדיאן איירליינס" בארץ לייצג את חבדת הרכבות של קנדה. החברה מציעה היום כרטיס נסיעה בלתי מוגבל ברכבות מחוץ לחוף בקנדה, במחירים של החל מ-254 דולר למבוגר, או 283 דולר לסטודנטים. קיימים גם מחירים וולים יותר לנוסעים המצפים להתמסר באוהד מצומצם יותר, כמו לדוגמה במחיריהם או במסעיהם בלבר של קנדה.

מנובמבר הקרוב תפעיל חבדת "קנדיאן איירליינס", במשותף עם חבדת "לופטנזה", טיסות ממערב קנדה – מקלגארי ומונקובר, לגרמניה המערבית ובחזרה. הטיסות יישא מספר זהיר ויופעלו חמש פעמים בשבוע. החמנה המסר מות לטיסות ומשותפות תיעשה במערכת החוקנות של כל אחת משהי חבדות התעופה. בבחנתן אף להחזיק את שיתוף הפעולה ביניהן בתחומי שיווק, מסע ותפעול טכני.

נופשים וגנבים

מן המדינות המיוכנות תחננו "יום לאומי" במסגרת התערוכה. שתימסך ששה חודשים

פעים המרהיבים של "אקספו 92"

באפריל 1992 תיפתח בסיוויליה, ספרד, תערוכת הענק "אקספו 92". 20 מיליון המבקרים שלהם ממתינים בששת חודשי הפתיחה של התערוכה ויכלו ליהנות מגיסיונות שאפתניים ליצור כאן מרחבי תצוגה ופעילות

וסננו אלפונסו גארה – דואנים לכך שההשקעות האדירות (מערובים אותן בכשסה מיליארד דולר) יובו בעריפות ממלכתית מחלטת. כשכילם תערוכת הענק היא חלק מתוכנית שאפתנית לאפשר לעולם "לגלות את ספרד", כשנה שבה יצא מכאן הספר גות שגילו את אמריקה, ופתחו עידן חדש בתולדות האנושות. אולימפיאדת ברצלונה, שתיערך גם היא ב-1992, היא חלק בלתי נפרד מן הראייה הסוללת של ספרד מן החווית האוניברסלית והחדשה.

איפה "תערוכה יהודית" בכל אלהו בירושלים יושבים אנשים חכמים ומלאי רצון טוב, וסוקלים את האפשרות לקבל סוף סוף חלקה על השתתפות ישראלית ב"אקספו 92". בינם לבין הברכה הסופית מפרידים מודאי מיליוני דולרים, אך מן הסתם גם היעדר מורעות מספקת לירבים המתרחשים כאן. הספרדים מבזם אינם יכולים להעלות על הדעת שישראל תיעדר מאירוע כה חשוב, שנקשר אצלם גם ברצון הכן לצייץ את הרה אנקואנטרה, או הפגשה מחדש, בין שני העמים.

הקשר לטולדו

"ספרד" ולהבריל מ'אספניה, שמה של הארץ הזאת בשפה הקסטילינית) היא מלה הנישאת כאן במי כל, כדי לצייץ את הקשר העמוק של היהודים לטולדו, גראנאדה, מלאגה וערים אחרות. כן, כמובן גם סיוויליה. כשמגיעים לכאן אסוד להחמיק ביקור ברובע "סאנטה קרוז" וב"חידוריה" היהודית המקומית וכל עיר ספרדית חשובה ו"חידוריה" שלה.

כשהות של ימים אחרים כאן פגשתי לפחות עשרה ספרדים שסיפרו לי על קרוב משפחה יהודי, או על קשר כזה או אחר אל המדינת התרבותית שהותיר כאן "תור הזהב". מרחים להיווכח עד כמה המושא הזה מעוגן בערעה הספרדית בכל השכבות ובכל הרמות. התקשיתי להאמין, אבל עובדה היא דוחק אפילו את הארנטיאדה, את הסורפד של סיוויליה-סורדעי ליומנת השלום, את הסורד הנמשך של אשף ואת כל שאר הסורפד בישין שבהם סוריה ישראל.

בחדש שעבר קיבל כאן נציג ישראלי מפתח סמלי לביתו של ירושלים, תוצר להשתרע על פני שסה של 2400 מטרים מרובעים. הספרדים אימרים, שדם קבעו את טיפוס הביתנים בררר של הנחלה. בקריצת עין הם מצביעים על הרגם של התערוכה ומראים בגאווה "דגה כאן נמצאת ישראל. במקום מר" כיו, ממש כפי שקיווירי". אבל אין לשכוח: המפתח הוא רק סמל.

להגיע מסורדי לסיוויליה, קו רכבת טורר נמצא עתה בשלב בניה, ועל פי התוכנית הוא יושלם עד אפריל 92. בתוך שלוש שעות אפשר יהיה להגיע מן הבירה הספרדית אל אינר התערוכה. מי שירצה יוכל לחזור עוד באותו לילה למסרדי, לא לפני שביקר באחד המופעים המרשימים של "אקספו 92", או השתתף באירועי "היום הלאומי" של כל אחת מן המדינות המיוצגות כאן.

תאור לעצמכם אנם מלאכותי גדול בשטה הקארסוזה, שבו חשט מן הסתם השפניה המלכותית של חואן קארלוס, כאשר יבוא לאחר מביקוריו החכמים ב"אקספו 92", ויתקבל כאן בביתן המיוחד המוקם לכבודו. האנם צריך להשטיק, לדעת המתכננים, על הקלת הסכל מן חוום הקיצי ולהשתלב במערכת של תעלות מלאכותיות שנועדו להציל את קראסוזה ואת העיר סיוויליה (כולה) מן השיטפונות תכופים של הנהר גראולקווייר. פסטי העם יוכלו גם הם להגיע לכאן בספינות ואם כי לא מלכותיות, אך בנוסף לכך גם בנדרכות רחומות לסוסים, באוטובוסים, בחשמליות, ברכבלים, ברכב פרטי – וכמובן כרגל. בתערוכה עצמה הם ימצאו ביהנים ותצוגות המוקדשים לתגליות ונחלות בעולדות האנושות, להתפתחות המדעית, לתרבויות קרובות ודי חקיקה, לשהפכה הטכנולוגית של השנים האחרונות ועוד ועוד.

המארגנים ראו לרווחתם של המבקרים, והם מנים כשכילם ביות ענק, שיימצא בחלק הבין לאומי. כאן אפשר יהיה לנת, לאכול, ליהנות מבידור קל ולהחליף כוח לקראת הסיוור הבא. הביתו בעל הצורה הארכיטקטונית המיוחדת יישא את השם "סלנגה", והוא יהיה מן הסתם אחד האתרים המופלגים ב"תערוכה". בכלל, "אקספו 92" תהיה תענה ארכיטקטונית נהדרת, שהעסוקר לעניין במיוחד עמים יסתיכונים. הספרדים של אנדלוסיה אוהבים את השמש, אך מחפשים כאן דרכים ביצר לצי

סיוויליה, על האי קארסוזה, הוא בין מערבלי בסוף, צצים לצמחה מתחת לגשרים ומר העפר שיהפכו בקרוב קספו 92 מבטיחים שיהיו לטוע חלק גדול מהם כבר גושג עד פתיחת תערוכת אומרים המארגנים, יחפוך ל של הנדר נווארלקווייר.

בששת חודשי הפתיחה של שאפתניים ליצור כאן ו"אקלים" מיוחד במינו. קראסוזה, שבו יבקר מדי יסודות נבוסות בחמש או ילית, תעסקי מעבר לנהר, ל ידי שיתוף נרחב במר" כה על הגיסיון הישראלי, מוננים על ידי "ספר" של קל בוורא את עומס הדומ, לב מגור עתיק ומשופץ, גנים סיווילי סביבו, ויכלול גנים בינלאומיים. הגושא ות, ומה מתאים לכך יותר ורת רחית גושנה ותחליף

זובר 1992, כלומר בדיוק וודם לכך. ממליות יש כאן ס לסיוויליה בדרך ממלל ס המוכרים את תקופת ת השם "אינדיאס", שבו ס מאמריקה הלטינית. לחוקרים שינבדו בחומר נציג במיפאים יהודיים

תאריך ח' סיון חשמ"ט
11 יוני 1989

ח ז כ י ר

האחזות נח"ל אלישע, נמצאת על יד העיר יריחו וגובלת
לבהים האחרונים הצפוניים של עיר זו.

יש נכונות של משקי חרות-ביח"ר לאזרח נקודה זו החל
מבעוד שנה.

כעת נמצא בצה"ל, גרעין נח"ל של ביח"ר - גרעין "חמיר".
הגרעין רוצה להיות גרעין "א" של אלישע ולאזרח את המקום באולם לחינוך
הביח"ר קיבל.

ישנם עוד גרעיני נח"ל של ביח"ר העומדים להחגיגים ואשר
רוצים לחגבר. נקודה כי גם גרעיני "הנוער הלאומי" מוכנים לשחק
פעולה.

צמרת אגף הנוער והנח"ל של משרד הבטחון, המורכבת מאנשי
חק"מ, מחנגדים לחוכניה זו, כך שההחלטה ליישב גרעיני ביח"ר במקום
עד להחלטה ממלכתית לאזרח נקודה זו נחונה בידי שר הבטחון אשר בכוחו
להחליט לשלוח לשם גרעיני ביח"ר והנוער הלאומי.

היות ואנו ערב חילופי מחזורים בהאחזות יש לטפל
בבעיה זו בדחיפות.

א"ק נא"פ

ברית הנוער העברי
ע"ש יוסף תרומפלדור
בית"ר
אחלקת הנח"ל

תאריך
כ"ד אדר א' תשמ"ט
1 מרץ 1989

לכבוד
מרדכי אילח
ראש אגף הנוער והנח"ל
רח' קרליבך 31
תל - א ב יבב

הנדון: רצף גרעיני בית"ר לאלישע

בעקבות שיחתנו מתאריך 05.02.89 מצ"ב שני גרפים המוכיחים
רצף גרעיני בית"ר והנוער הלאומי (ראה מכתבכם כ/118/4 מה-17.2.89 -
בנרון), לנה"ל אלישע.

אשמח להעביר לך בעל פה הדברים.

בברכה,
שמואל פלבר
מח' נח"ל

העתק: נתן תיאל - סגן ראש האגף
מנחם (מוקה) כהן - יו"ר משקי חרות-בית"ר
עודד פוצ'טר - ראש ההנהגה הארצית
יצחק רוסי - רכז ארצי - הנוער הלאומי

U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

WASH. FIELD OFFICE

TO DIRECTOR, FBI (100-371000)

FROM SAC, NEW YORK (100-100000) (P)
SUBJECT: [REDACTED] (NY 100-100000) (P)
RE: [REDACTED] (NY 100-100000) (P)

RE: [REDACTED] (NY 100-100000) (P)

URGENT

100-100000

100-100000

TO DIRECTOR, FBI (100-371000)

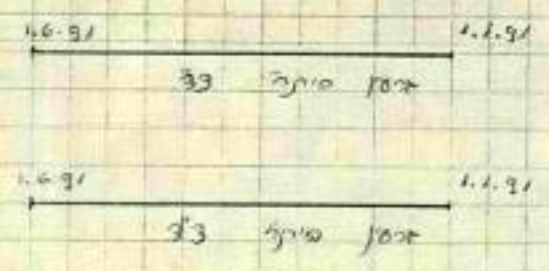
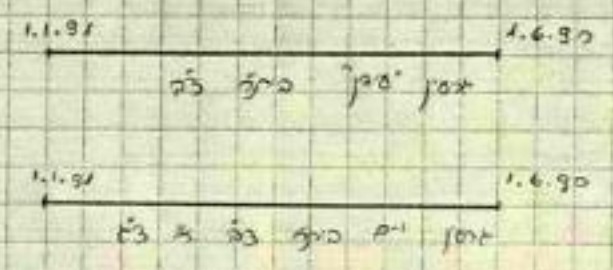
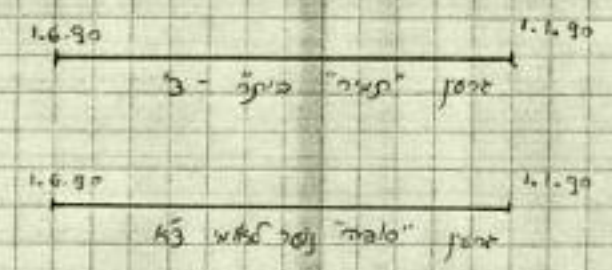
FROM SAC, NEW YORK (100-100000) (P)

SUBJECT: [REDACTED] (NY 100-100000) (P)

RE: [REDACTED] (NY 100-100000) (P)

אפליקאציע

דאס האנדל פארשטאנד

תאריך ד' אדר א' תשמ"ט
09 פברואר 1989

לכבוד

מר נתן הראל

סגן ראש האגף לנוער ולנח"ל

רח' קרליבך 31

תל - אביב

א.נ.

הנדון: אי הזמנת בית"ר

תנועת בית"ר לא הוזמנה למספר ישיבות או/ו אירועים
החשובים לנו, של הנח"ל כגון:

1. שיבוץ גרעינים להאחזויות מח - 13/12/88.
2. פנל חטיבת הנח"ל - תנועות מיישבות מח-07/02/89 (בה הוזמנו
להעביר דעותיהם כל התנועות המיישבות כגון הקיבוץ חארצי, התק"ס,
הקיבוץ הדתי, הנוער העובד, כאשר נציגנו נוכח באולם בלי שיוזכר).
זהו מעמד מבזה עבורנו.
3. פנל אשר התקיים במחנה 80, ב-09.02.89
על סמך אי - הזמנות אלו, יש לנו היסוד להניח שלא הוזמנו
לישיבות נוספות בהן "סודרו עינינו".
לפיכך אבקש לבדוק את כל הרשימות הכתובות בכל הגופים המטפלים,
אזרחיים ועבאיים ולדאוג שנוזמן.

באחת ההזדמנויות נרטז לנו כי הסיבה לאי הזמנתנו היא
כי אנו לא גוף מיישב גדול. אבקש להעמיד דברים על דיוקם.
(ראה נספח).

בברכה,

שמחה פלבר - מח' נח"ל

העתק:מרדכי איילת -ראש האגף

תל-אביב. רחוב המלך ג'ורג' 8 • ת.ד. 23038 • טל. 02 29 / 28828

1. מתוך 32 ישובים של משקי חרות - בית"ר, 7 חס תאחזויות שאוזרחו, כלומר 22%.
- זהו האחוז הגבוה ביין התנועות המיישבות.
2. להלן רשימת כל תאחזויות הנ"ל שאוזרחו ותפכו לישובים בכל התנועות (עפ"י המסח שלכם - "מפת ישובי הנח"ל) :-
- 18 ישובי התק"ס.
- 12 ישובי אמנה.
- 10 ישובי משקי חרות - בית"ר (כולל 3 ישובי סיני: דקלה, נאות סיני, חרובית).
- 9 ישובי הקיבוץ הארצי.
- 7 ישובי תנועת המושבים.
- 6 ישובי איגוד מושבי הפועל המזרחי.
- 3 ישובי העובד הציוני.
- 3 ישובי האיחוד החקלאי.
- 2 ישובי פועלי אגודת ישראל.
- 2 ישובי הקיבוץ הדתי.
- 2 ישובי העובד הלאומי.
- 12 ערים, כפרים ומוסדות לא ידועים: - (אלקנה, חמדת, יקין, כפר דרום, מורג, מלכישוע, מעלה אפרים, מרווה, ניסנית, צוקית, שלח).

85 - סה"כ

3. לגבי תנועה עם גרעינים מועטים, חושבני שיש ללמוד כיצד גרעיני נח"ל מועטים כל-כך, מצליחים להגשים כל-כך הרבה יעדי נח"ל.
4. מצ"ב רשימת משקי חרות - בית"ר עם סימון של הישובים שהוקמו ע"י הנח"ל.
- תקוותי היא שבזאת תופרך סופית הטענה של "תנועה מיישבת קטנה".

ת ש ק י ת נ ו ע ה ה ח ה י ת - ב י ת ד

בית דבטינסקי חדר אג"ב
רח' המליך גורן 28
ת.ד. 25152 ת"א 11330
טל. 28 18 47

שם הישוב	טלפון	כתובת	מיקוד
מ.א. אלונה	063-88165	ד.ב. מנשה	37835
אביאל		ד.ב. מנשה	37835
אדורה	051-885445	ד.ב. רח' חביבון	
ארגמן	02-941369	ד.ב. בקעת הירדן	10935
אמציה	051-880267	ד.ב. לכיש	79365
בית אב"א	03-9366915	ד.ב. אפרים	44804
בית אריה	08-235454	ד.ב. אפרים	44803
בר גיורא	02-911566	ד.ב. האלה	99880
גבעת נילי	063-88034	ד.ב. מנשה	37825
גילון	04-985846	ד.ב. בקעת בית הכרם	20197
גתיה	02-941212	ד.ב. בקעת הירדן	90645
חד-נס - כאן			
חוסן	04-978192	ד.ב. גליל מערבי	25180
יועזר (פ. נהר)	03-9223205	ד.ב. מודיעין	44809
כוכב יאיר	052-36477	ח.ד. 520 כ"ס	
משמר הירדן	069-35698	ד.ב. גליל עליון	12320
מעלה שומרון	052-39233	שק נעול ירושלים	90970
משגב דב	055-91069	ד.ב. עשרה	79867
מבוא ביתר	02-913791	ד.ב. האלה	99878
מעלה עמוס	02-232363	ד.ב. ירושלים	91999
נחלת ז'בוטינסקי	063-89331	דואר בינימינה	30500
נורדיה	053-37541	דואר נחניה	42954
סלעית	052-36301	ד.ב. השרון התיכון	45885
עמיקם	063-89352	ד.ב. מנשה	37830
צורית	04-985836	ד.ב. משגב	20198
צור נחן	052-36802	ד.ב. השרון התיכון	45836
קרר (נאות אדומים)	02-252816		
רמת רזיאל	02-942576	ד.ב. האלה	99785
שעל	069-70163	ד.ב. רמת הגולן	12420
שקד	063-51294/5	גוש ריחן ד.ב. מנשה	37870
שקף	051-86690	ד.ב. לכיש דרום	79380
תלם	051-885959	ח.ד. 101 קרית ארבע	90100
חרמ"ש	063-22381	ח.ד. 297 פרדס חנה	37102

משרד החינוך
אגף הנדסה והנדסה
מחוז הנח"ל
טל: 03-5630113
תאריך: 6.2.89
כ/4/84

סיכום דיון שהתקיים ביום א' 5.2.89 בנושא שיבוץ גרעיני בית"ר לפרק ההאחזות.

השתתפו: ראש אגף הנדסה והנדסה ל. מוקה - הנהגת בית"ר, אמנון - יו"ר תנועת בית"ר,
שמחה - מח' הנח"ל בבית"ר, והח"מ.

סוכים:

1. מתוכנן לשבץ את שני גרעיני בית"ר ושני גרעיני הנדסה הלאומי החל מיולי 89
עד יולי 90 בהאחזות אשכולות.
2. על הסיבוץ באשכולות מערערת תנועת בית"ר ולנהל הסיכום של הדיון:
 - א. ישנו מכתב מהנהגת בית"ר לראש האגף על הצעה לזרימת גרעיני בית"ר * הנדסה
הלאומי בהאחזות אלישע עד מועד האיזורים.
 - ב. עפ"י בקשת תנועת בית"ר יבדוק האגף את הצעת בית"ר לשינוי מסלול של גרעין תמיר
ממחזור צ' בדחית פרק ההאחזות של הגרעין, מותנה בתוכנית הזרימה של גרעיני בית"ר
3. בהתאם לתוכנית שתוגש ע"י בית"ר - האגף ישיב בנדון.

בברכה

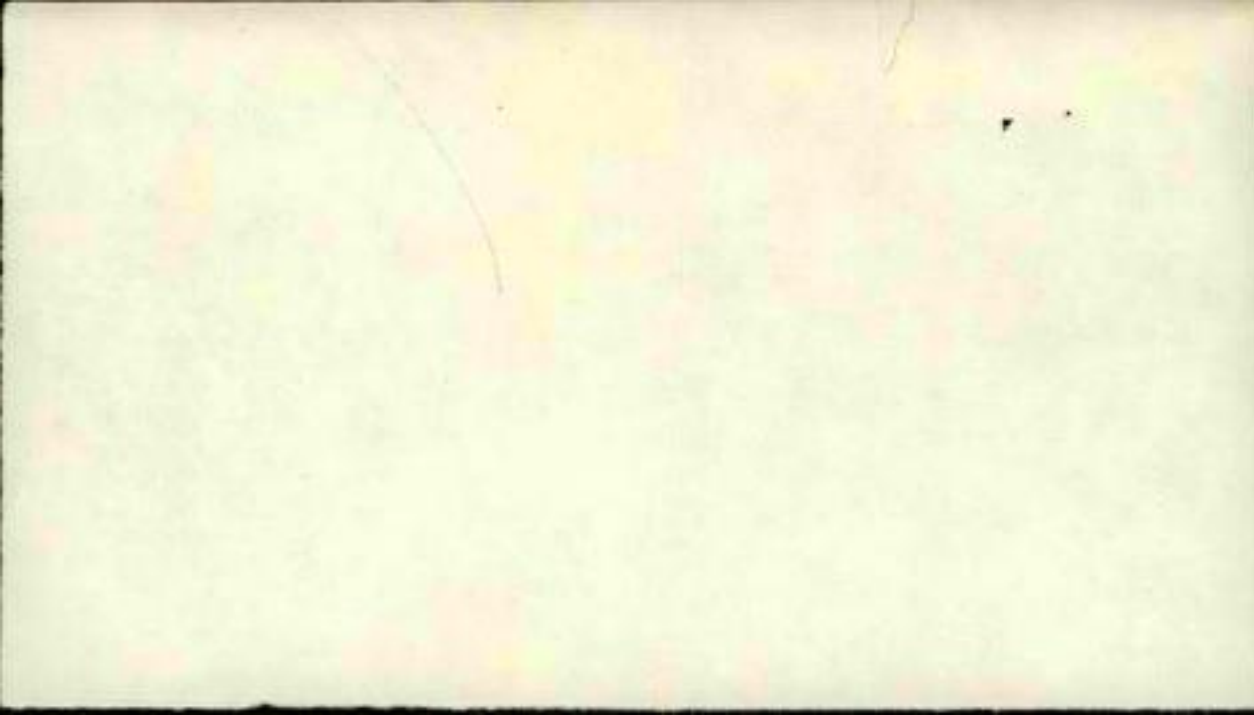
נחן הראל
סגן ראש האגף
ומנהל מחוז הנח"ל.

ה' כ"א

י"ג ח' פ"א ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

י' בשבט תשמ"ט

תאריך 17.1.89

לכבוד

נתן הראל

סגן ראש אגף הנוער והנח"ל

רח' קרליבר 31

תל - אביב

..א.נ.

1. אני שמח להודיעך ששתי התנועות-הנוער הלאומי ובית"ר החליטו לשתף פעולה ולתאם עמדות בתחום ההאחזויות של הנח"ל והן טוכנות להחזיק האחזות ביחד.
 2. בכך מתאפשר רצף נוכחות ואחזקה של האחזות עם גרעין תמיר (בית"ר) ממחזור "3" וגרעין סופה (הנוער הלאומי) מחזור "צא" לפי הצעתכם הגרע"נים של שתי התנועות שיתגייסו במחזוריים צ"ב ו-צ"ג (מתוכננים 3 - 4 גרעינים ביחד), ימשיכו לאיש את ההאחזות בעתיד.
 3. לאור האמור לעיל אני מבקש בשם שתי התנועות את האחזות "אלישע" המתאימה לנו יותר מכל הבחינות.
- להזכירך על בקשת תנועת בית"ר הקודמת לגבי "אלישע" נענו בחיוב על-ידיך בתנאי שבעתיד יהיה רצף גרעינים - תנאי המתמשש עכשיו.

בתודה ובברכה

שמחה פלבר

מחלקת הנח"ל

העתק: הנוער הלאומי.

אשר באתר להמסור
מי מחלקת נח"ל

1989/1

צחק נח"ל

משרד הבטחון
אגף הכושר והנח"ל
תחום הנח"ל
טל: 5630113-03
תאריך: 3.1.89
5/4/כ

אל:

הנודעת מדישבות התנועה ביה"נ
מפקדת פקוד הנח"ל - קשל"פ
מפקדת פקוד הנח"ל - רע"ן המדישבות
מפקדת פקוד הנח"ל - חוג

הנדון: תכנון ו גורמי לשיבוץ גרעינים בהיאחזויות
ביולי '89.

1. ב - 31.1.89 זמן דיון אצלנו בנושא שיבוץ העלוגות בסירונות למחזור הנח"ל צ"א.
2. מאוחר והשיבוץ של סירונות בנים יש לו השלכה על שיבוץ בהיאחזויות ביולי '89 להלן תכנון ראשוני של האגף בנוון.
3. לזק"מ יהיו ביולי '89 9 היאחזויות, כל הקוימות במחזור ינואר '89 למעט היאחזות באר מילכה.
4. לקיבוץ הארצי יהיו באר מילכה, נחשתן ואמיתי (לא אשכולות).
5. לקיבוץ הדתי גבעות ובחדרונות.
6. לתנועת בית"ר והנוער הלאומי - אשכולות.
7. גרעינים:
א. גרעין תמיר (בית"ר) ט-צ' וגרעין סופה ממחזור צ"א ישובצו באשכולות.
(הגרעינים של שתי התנועות) יתגייסו במחזור צ"ב ויאיישו את אשכולות גם בינואר '90.
ב. לקיבוץ הארצי צריך להוסיף גרעין אחד ממחזור צ"א ע"מ שיהיה אפשר לשבץ בשלושת ההיאחזויות שלהם 6 גרעינים.
ג. לקיבוץ הדתי יש לשיבוץ שני גרעינים ממחזור צ', גרעין אחד אחורה ממחזור ע"ו וגרעין הקהל של חב"ד ט-צ', סה"כ ארבעה גרעינים.
ד. לזק"מ יש 17 גרעינים ט-צ', ויש להוסיף עליהם עוד גרעין אחד טצ"א, ע"מ ש 18 גרעינים ישובצו ב 9 היאחזויות.
8. לסיכום צריך לתכנן כך שרק שלושה גרעינים טצ"א יעברו אחרי פרק הסירונות לפרק היאחזות.
9. לתשומת לבכם!

ב ב ר כ ה

נתן הראל
סגן ראש האגף
ומהכל תחום הנח"ל.

העוק:

ראש האגף - כאן.
מפקד פקוד הנח"ל.
הנודעת הכושר והנח"ל.
תחום הנח"ל - כאן.

מדינת ישראל

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
תחום הנח"ל
טל: 03-5630113
תאריך: 23.1.89
כ/4/50

לכבוד:

מר שמחה פלבר

מחלקת הנח"ל - תנועת בית"ר.

בתגובה למכתבך מיום 17.1.89 לח"ט - רצוני להודיעך שוב שהתוכנית הראשונית שלנו בקשר לשיבוץ לפרק ההאחזות ²/₂ גרעיני בית"ר 22 גרעיני הנוער הלאומי החל מיוני '89 עד יולי '90 היא שיבוץם בהאחזות אשכולות.

לידיעתך!

בברכה

נתן הראל
סגן ראש האגף
ומנהל תחום הנח"ל

העתק:

ראש אגף הנוער והנח"ל - כאן.
יועץ ראש המטשלה להתישבות.
דוני אשכנזי - כאן.

30.1.89

מיכאל -

מלקה אילת הולמן אפליסה.
זכר ביה שניצל אי אחרים היום
אסאג אפלינה.
כ/3

משרד - הבטחון

12/9/88

לכבוד

ג. הוּקָרָה וניהול

לעב. אורח

לדיון

היחידה להתיישבות ולתשתית לאומית
אגף הנוער והנח"ל

פריסת האחזיות ומאחזי הנח"ל

לשנת תשמ"ח 8/1987

משרד - הבטחון

היחידה להתיישבות ולתשתית לאומית
אגף הנוער והנח"ל

פריסת האחזויות ומאחזי הנח"ל

לשנת תשמ"ח 8/1987

תוכן העניינים

1. מבוא
2. דברי פתיחה – ע' שר-הבטחון להתיישבות
3. יישובי נח"ל שאוזרחו מאז שנת תשמ"ה
4. פריסת הנח"ל בארבע השנים תשמ"ה – תשמ"ט
5. מפת פריסה – האחזיות ומאחזי נח"ל
6. תוכניות לעתיד
7. אתרים אפשריים למיקום האחזיות בעתיד
8. נספח מפות – מיקום האחזיות ומאחזים
9. השקעות מערכת-הבטחון בתשתית ובינוי בשנים 88-1984

חוברת זו באה לסכם ארבע שנות פעילות של היחידה להתיישבות ותשתית לאומית ואגף הנער והנח"ל.

האחזויות הנח"ל ומאחזיו הוקמו בשנים האחרונות באזורים להם חשיבות לאומית מרכזית ומהווים תשתית להקמת יישובי קבע, בעיקר ביישובי פתוח והספר.

חרף מצוקה כלכלית בה היינו בארבע השנים האחרונות וחרף הקיצוץ הגדול בפלח ההתיישבות והתשתית בתקציב משרד הבטחון המשיכה היחידה להתיישבות ותשתית לאומית, יחד עם אגף הנער והנח"ל ובשתוף עם מוסדות, כמו החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית, קק"ל, מע"צ, ואחרים, להרחיב התשתית הבטחונית והאזרחית בהאחזויות הנח"ל ובאיזורי הספר.

גם ארבעים שנה אחרי קום המדינה מהווה ההתיישבות ערך לאומי נשגב, שיש להמשיך בו גם בשנות מצוקה.

חוברת זו מביאה לידי ביטוי את יחודם של גרעיני ההתיישבות העובדת במימוש העשייה בחבלי ארץ שונים, כפי שבאה לידי ביטוי בדברי דוד בן-גוריון: "אומה הצמודה לקרקע והמעורה בחקלאות מחזקת ומבססת את בטחונה."

ערב ראש-השנה תשמ"ט
ספטמבר 1988

חיילי הנח"ל ממלאים משימה מיוחדת המשלבת חישולו של כוח מגן עם הכשרה לקראת ההתיישבות.

רעיון השילוב החל עוד בתקופת הבראשית של ההתיישבות הציונית מימי פתח תקוה, ראש פינה, דגניה ונהלל, דרך השומר, ההגנה והפלמ"ח. בכל דור ודור סיגל לעצמו הנער דרכי ביצוע התואמים את הצרכים ואת תנאי הזמן החדשים.

רעיון הנח"ל, בו שזורים בניין ויצירה, שילוב העליה והקליטה, תוך מילוי החובות והמשימות המוטלות ע"י צבא-הגנה-לישראל, מתגשם תוך איזרוחן של האחזויות הנח"ל ליישובים צעירים, שממשיכיהם – האחזויות נח"ל חדשות בחבלי ארץ שוממים, הממתינים להפרחת השממה ולגאולת הקרקע.

בשנים האחרונות שונתה מגמת הפריסה של האחזויות הנח"ל. הדגש הושם על חזרה אל אזורי הספר בגזרות העימות ובמדבר – ברמת-הגולן, בבקעת-הירדן, בדרום הר-החרון, בהר הנגב ובערבה, על-מנת ליצור נדבכים נוספים בעשייה ההתיישבותית.

חוברת זו מהווה ציון מקום ודרך לפעילותו ההתיישבותית של הנח"ל בהווה ובעתיד.

תהה השנה הבאה שנת תשמ"ט והשנים שלאחריה שנים של בנייה ויצירה, של התיישבות, בטחון ושלוש.

בברכה חמה,

שמעון שבס
עוזר שר הבטחון להתיישבות

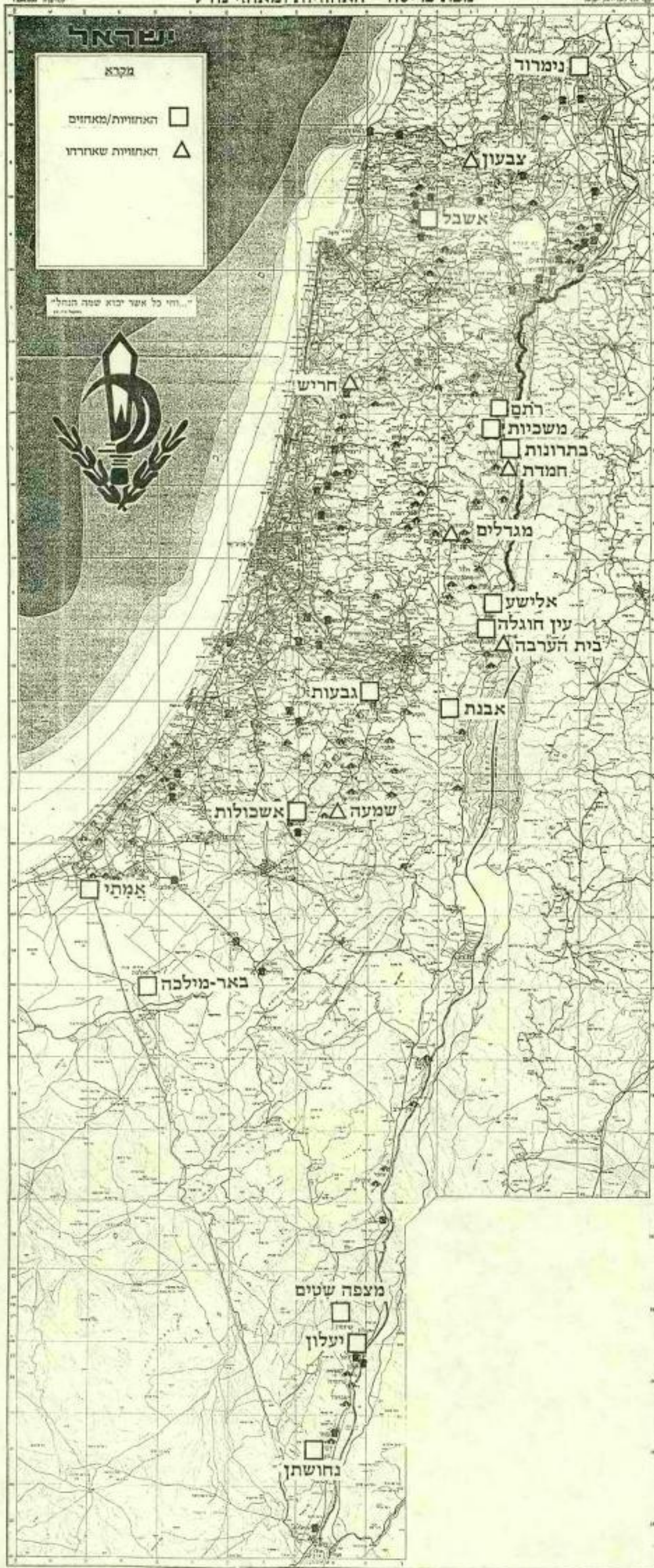
**האחזויות נח"ל שהפכו לישובי קבע משנת תשמ"ה (ינואר 85) – עד שנת
תשמ"ח (ספטמבר 1988)**

חבל ארץ	הישוב
* גליל	צבעון
* מורדות השומרון (גבעות עירון)	חריש
* הרי השומרון	מגדלים
* יהודה	שמעה
* בקעת הירדן	בית הערבה
* צפון בקעת הירדן	חמדת

פריסת הנח"ל בהאחזויות ובמאחזים בשנים תשמ"ה – תשמ"ט
על-פי חלוקה גיאוגרפית

ההאחזות/מאחז	חבל הארץ
נמרוד	* הגולן
אשבל (אשחר)	* הגליל
גבעות	* יהודה
רותם	* בקעת הירדן
משכיות	
ביתרונות	
עין-חוגלה (מול-נבו)	
אבנת (קידרון)	
אלישע	
אשכולות	* מורדות הרי-חברון
אַמְתִּי	* פתחת שלום
באר מלכה	* רמת הנגב
יעלון	* ערבה
נחשתן	
מצפה שיטים	

מפת פריסה - הארצות ומאחזי נח"ל

המצוקה הכלכלית בארץ נותנת אותותיה בפעולות ההתיישבות ומהווה גורם חשוב בתכנון פעולות הנח"ל והקמתן של האחזיות ומאחזי נח"ל חדשים.

למרות המגבלות הקשות אנו פועלים לביסוס נקודות המאוכלסות ע"י חיילי הנח"ל באופן שתהיינה מוכנות לאיזרוח בכל עת.

מערכת הבטחון תמשיך לבצע פעולות בינוי, הקמת תשתית נאותה שתשרת בעתיד את הישוב האזרחי ברשת מים וביוב, מערכות חשמל ותקשורת והסדרת דרכי גישה נוחות ובטוחות לנסיעה.

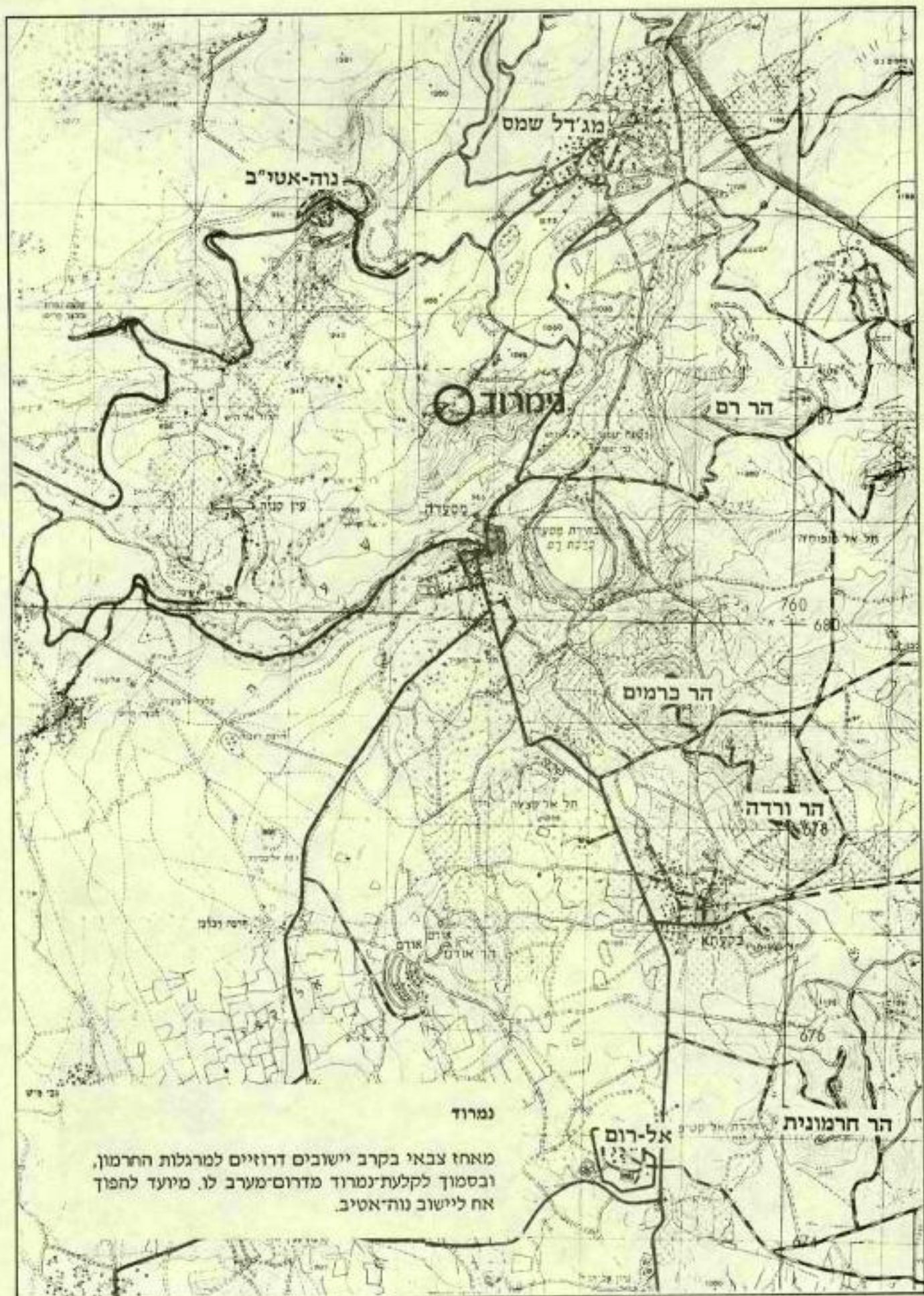
הפעילות המשקית תתאים לתוכניות הפיתוח של החטיבה להתיישבות, ותכלול גם הכשרת קרקע למטעים ולגידולי שדה, הנחת תשתית ניקוז והשקייה, פעולות ייעור בעזרת הקרן הקיימת ועל-פי תוכניותיה (תוך תיאום עם החבלים השונים בקק"ל ובחטיבה להתיישבות); סיוע לפיתוח מסד תעסוקתי נאות בדרך של הקמת שלוחות תעשייה באתרי הנח"ל, ע"י מפעלים קיימים, או יוזמות חדשות.

אתרים אפשריים למיקום האחזויות בעתיד

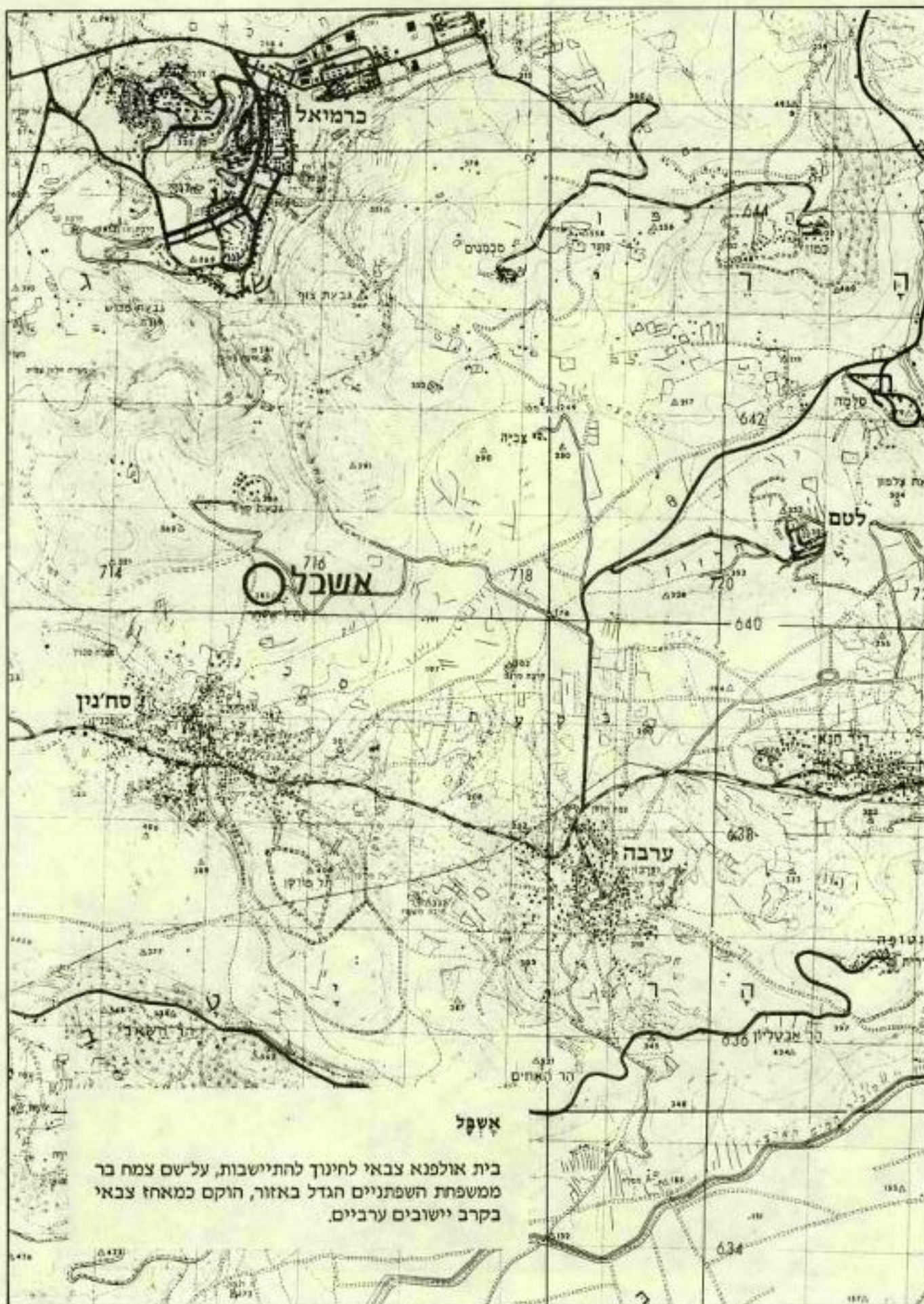
חבל ארץ	אתר
* הגלבוע	מטר
* צפון בקעת הירדן	ברדלה
* ואדי ערה	תל-אלונים
* סמוך לכביש אלון	קציף
* יהודה	הר צפיה (קרנטל)
* רמת ציפורים	כפר דוד
* הר הנגב	ציחור
* הנגב המערבי	האחזוטא
* הערבה	שיטים

אשקל

בית אולפנא צבאי לחינוך להתיישבות, על-שם צמח בר
ממשפחת השפתיים הגדל באזור, הוקם כמאחז צבאי
בקרב יישובים ערביים.

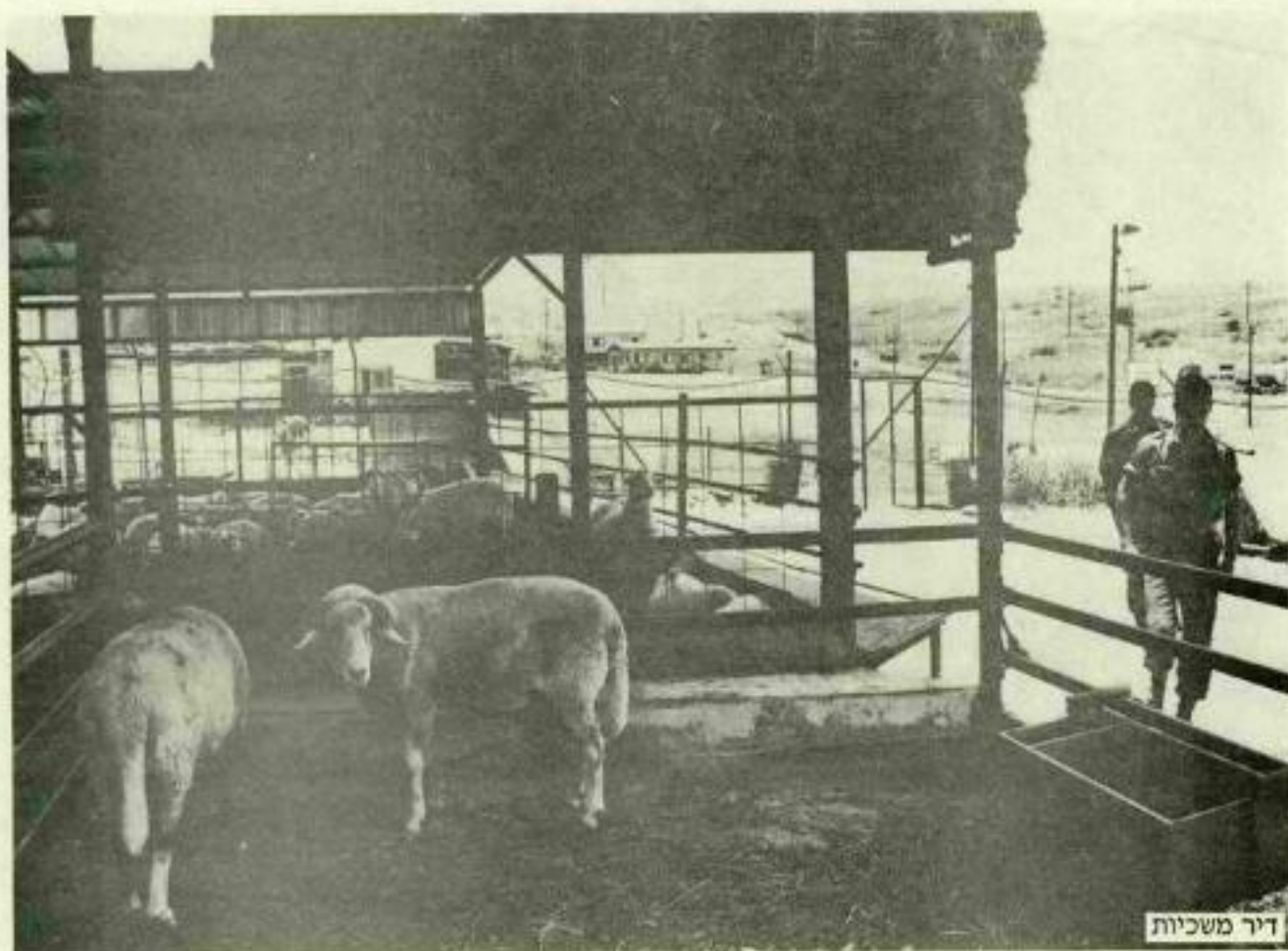

בקור שר הבטחון בהאחזות גבעות

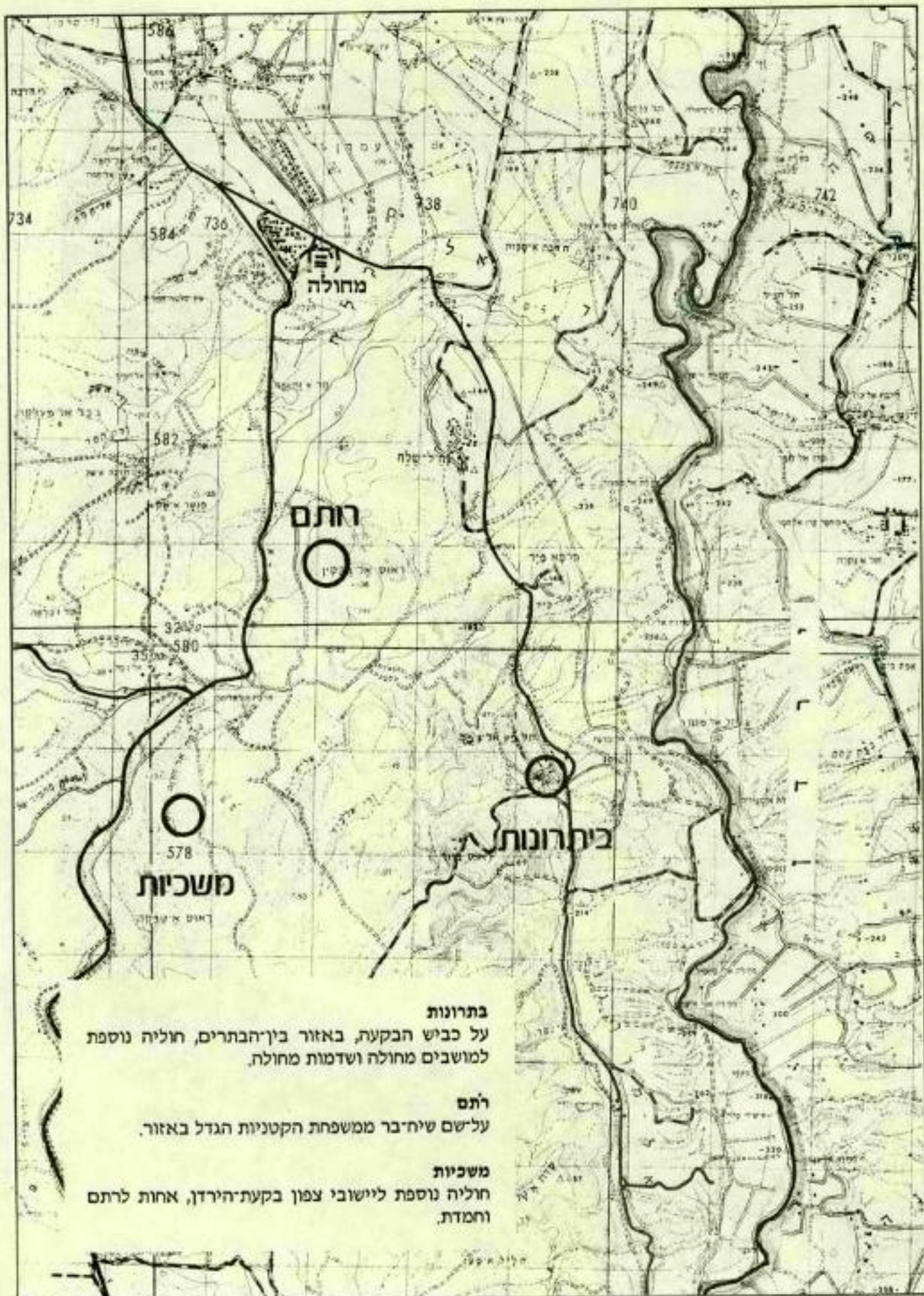

חוליה נוספת בשרשרת יישובי גוש-עציון.

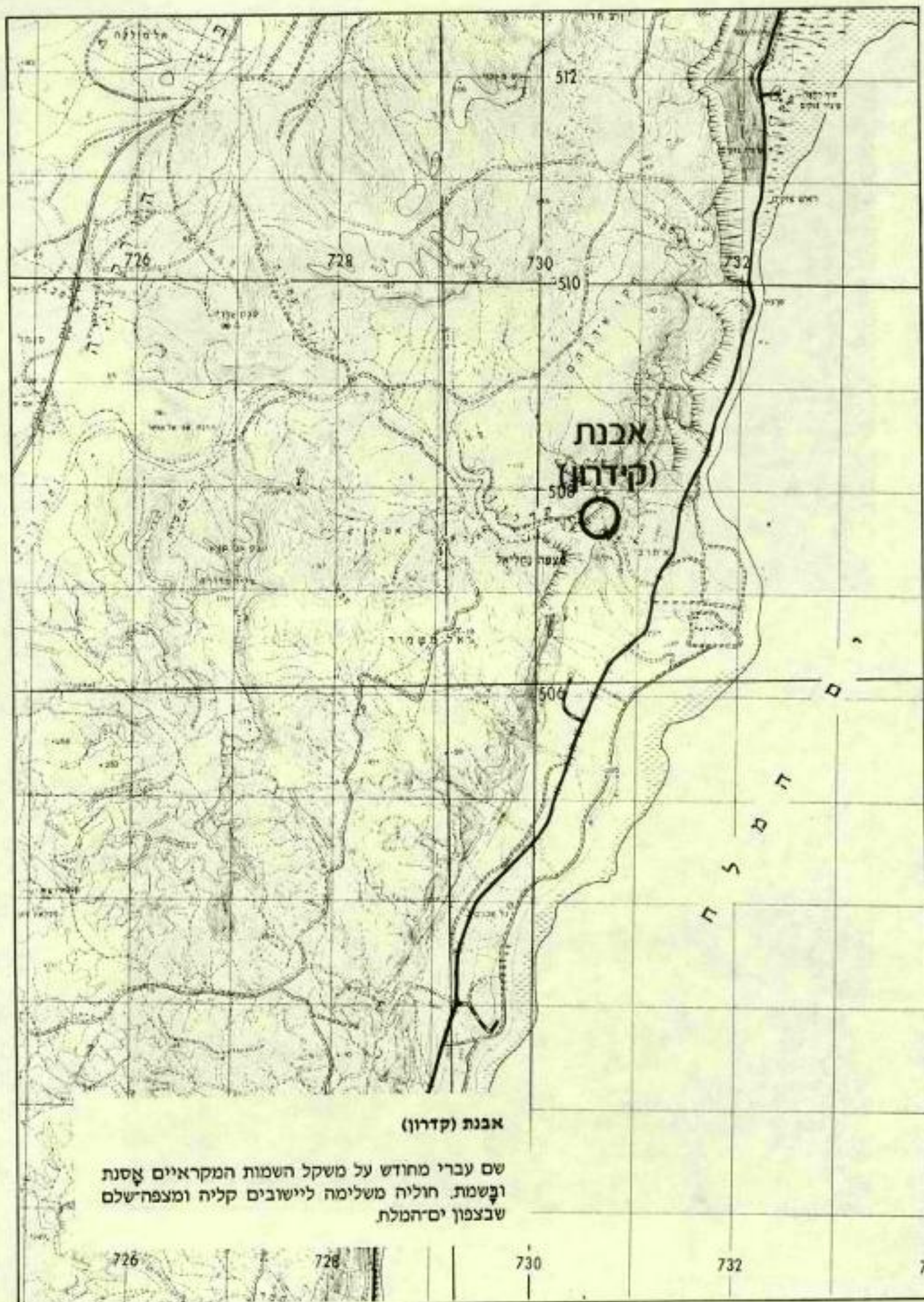
דיר משכיות

אבנת

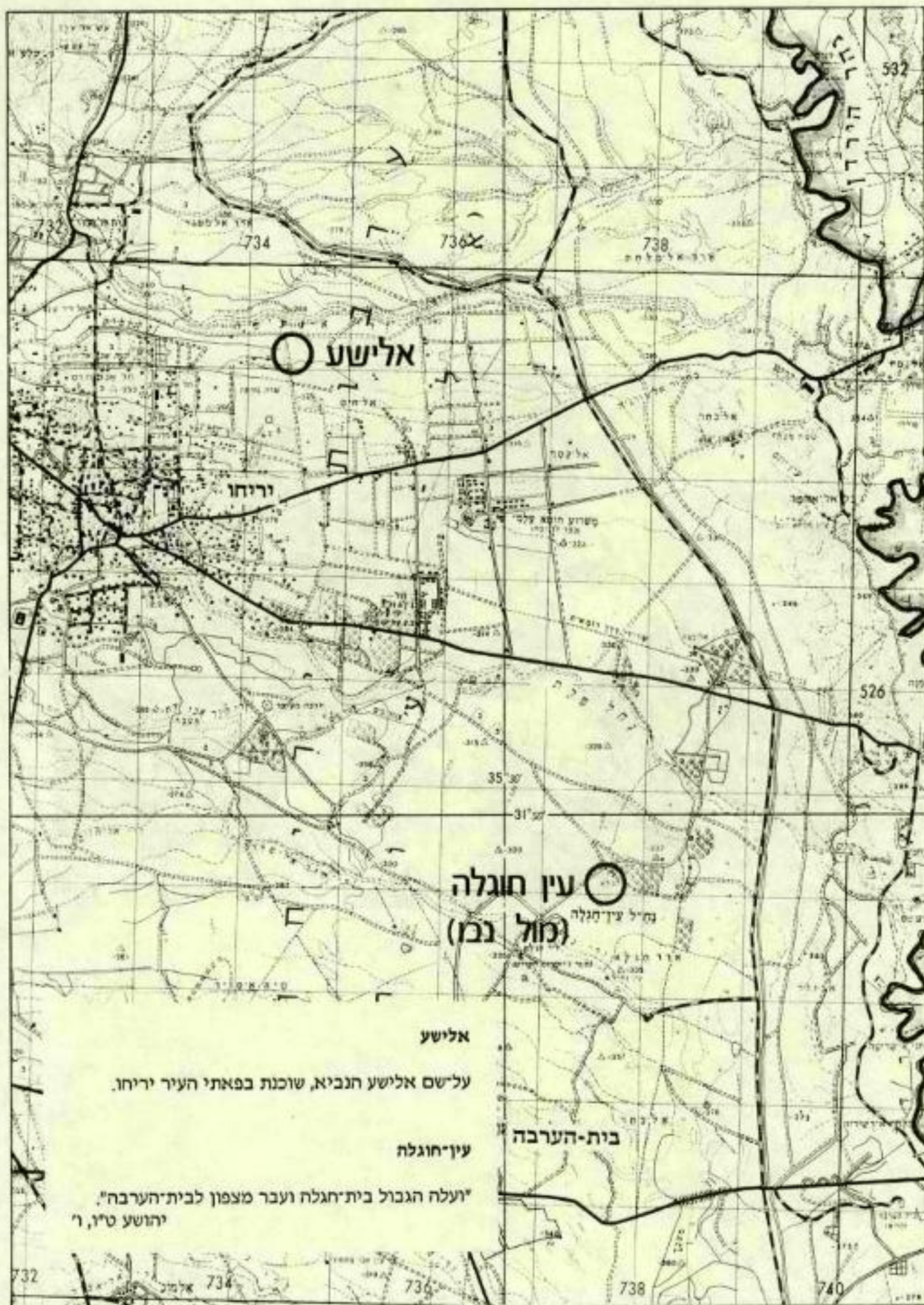

עין-חוגלח

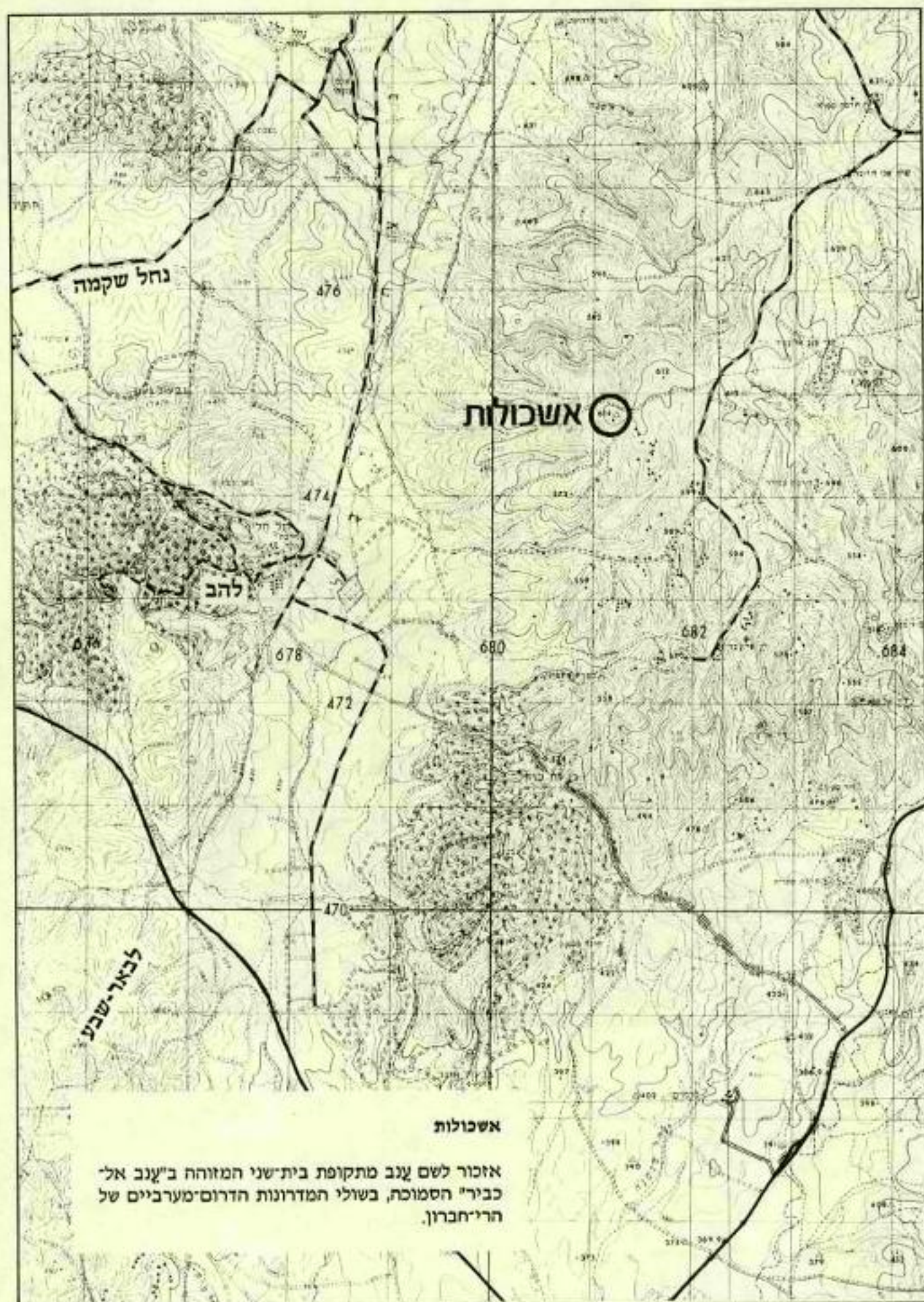
אחות תאומה ליישוב בית-הערבה,

... בעקבי חצאן -

ישוב נח"ל חמדת שבצפון בקעת-הירדן

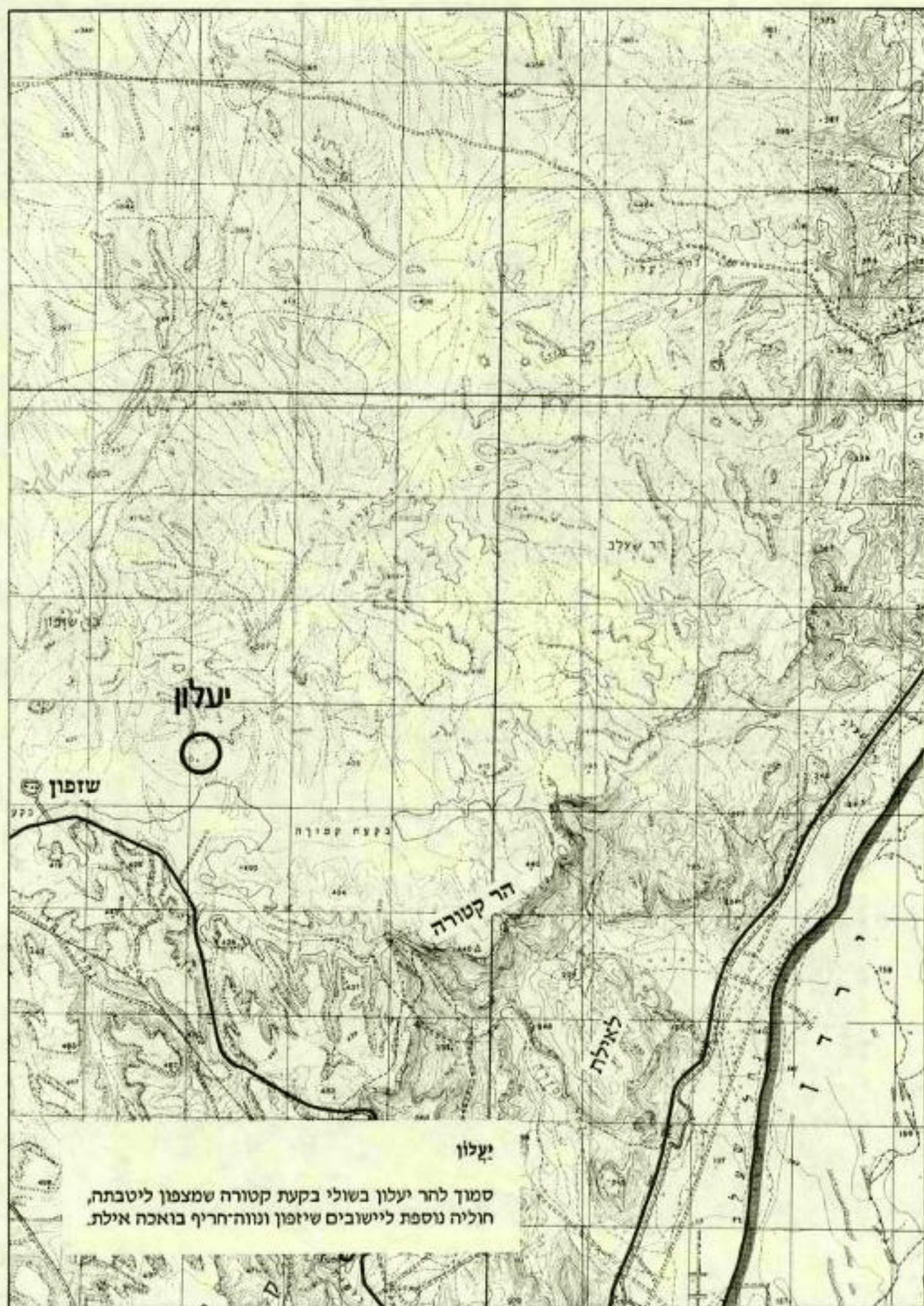

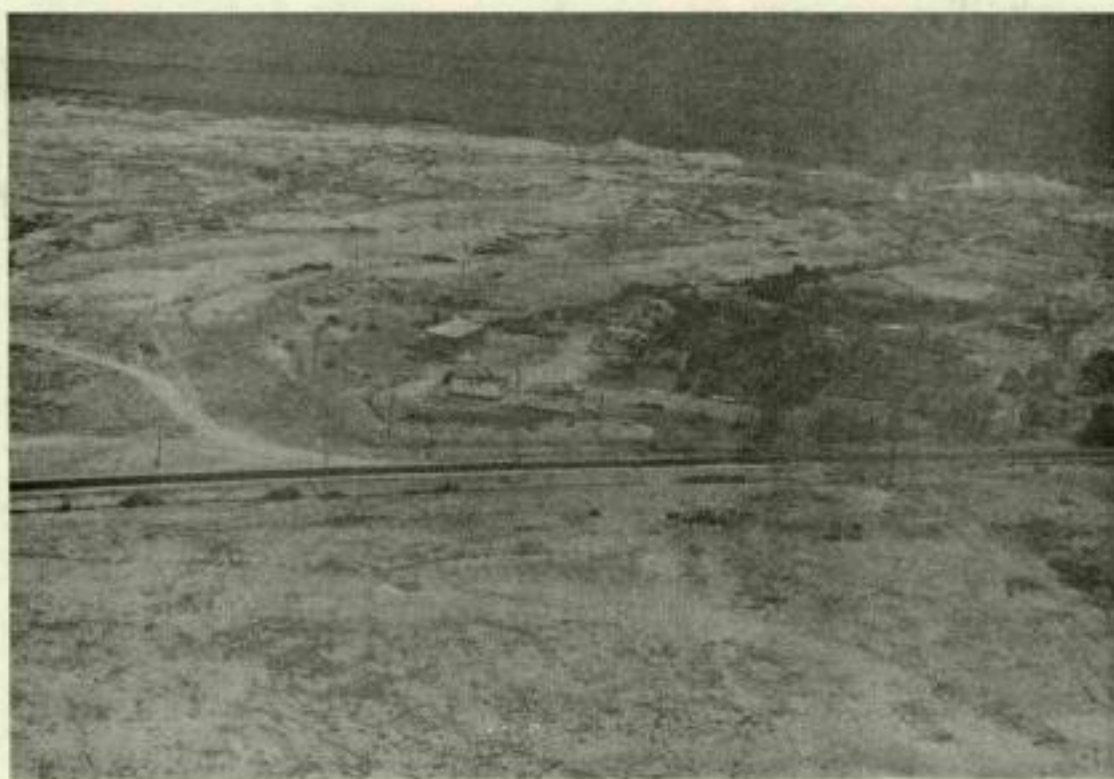
באר מילכה

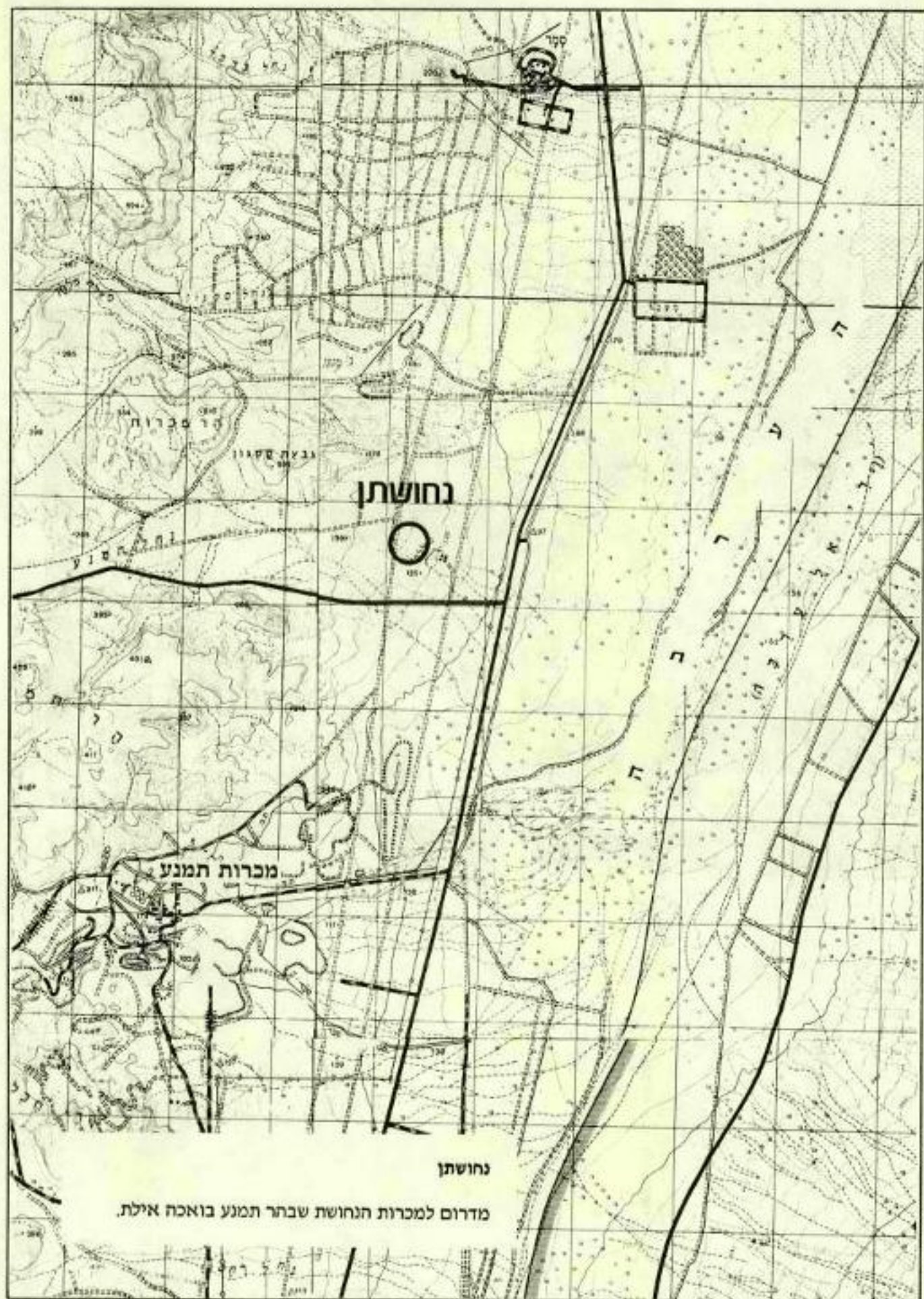

יישוב ארץ-הגליל - יישוב נח"ל צבעון

מצפה שיטים

מצפה-שקים

"אתן במדבר ארז שטה ונתנס ועץ שקן" - על-שם עץ
השטה הגדל בר בערוצי עמק-הערבה.

השקעות מערכת-הבטחון בתשתית ובינוי בשנים '88 – 1984

נמרוד

בנית מגרש כדורסל
סלילת דרך גישה
הקמת שלושה (3) מבני מגורים, כולל חימום למגורים
הקמת חדר אוכל
הכשרת קרקע

אשבל – מדרשת נח"ל – הוקמה בינואר 1982

השתתפות במימון סלילת דרך גישה
השתתפות בהכשרת קרקע
הקמת מבני מגורים וכיתות לימוד

רותם – הוקמה ביולי 1984

השתתפות במימון כביש הגישה
הקמת מבני מגורים
הכשרת קרקע
מפעל מים

משכיות

בנית מגרש כדורסל
הקמת מבני מגורים
סלילת כביש גישה
הכשרת קרקע
מפעל מים

חמדת – הוקמה באוקטובר 1979

סלילת כביש גישה
הנחת קו חשמל
הכשרת קרקע

בתרונות – עליה לקרקע במרס 1984

הקמת המאחז

אלישע

הקמת המאחז וסלילת דרך גישה

עין-חוגלה (מול-נבו) – עלתה לקרקע במרס 1984

סלילת כביש גישה מ-בית-הערבה
בנית מגרש כדורסל

בית-הערבה – אוזרחה בספטמבר 1986

סלילת כביש גישה
הקמת חדר אוכל (בשלב ההאחזות)

אבנת (קדרון) – עלתה לקרקע במאי 1987

הקמת המאחז וסלילת כביש גישה

שמעה – המאחז הוקם במאי 1985

הקמת המאחז וסלילת דרך גישה

אשכולות

הקמת המאחז

מצפה-שטים – הוקם בינואר 1985

בנית מגרש כדורסל

נחושתן – עלתה לקרקע ביולי 1986

הקמת מבני שרותים ותשתיות

